

Analýza dopadu živelné pohromy na hospodaření obce Troubky

Jana Rajtarová

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana Rajtarová**
Osobní číslo: **M13130**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza dopadu živelné pohromy na hospodaření obce Troubky**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Prostudujte dostupné zdroje týkající se veřejné správy, rozpočtu a hospodaření obce a proveďte literární rešerši.

II. Praktická část

- Charakterizujte obec Troubky.
- Proveďte finanční analýzu hospodaření obce.
- Na základě zjištěných skutečností zhodnoťte vliv přírodní katastrofy na finanční hospodaření obce a navrhnete doporučení v případě opakování živelné katastrofy v budoucnu.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

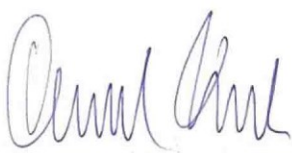
- GRUBER, Jonathan. Public finance and public policy. 3rd ed. New York: Worth Publishers, 2011, 768 s. ISBN 978-1-4292-1949-5.
- HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 256 s. ISBN 978-80-7380-459-6.
- NAHODIL, František. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.
- OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PAVLÍK, Marek. Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 160 s. ISBN 978-80-247-5256-3.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. et Ing. Karel Kolman
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2017

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 12. 6. 2014

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Předmětem bakalářské práce je získat ucelený pohled na hospodaření obce Troubky v letech 2009–2013 pomocí finanční analýzy, s důrazem na rok 2010, kdy obec postihla živelní katastrofa – povodeň. Dalším krokem je zhodnotit dopady této události do hospodaření obce v tomto roce a v následujících letech. Práce je rozdělena do dvou částí. Část teoretická je zaměřena na znalosti o veřejné správě a obcích a na metody finanční analýzy, které jsou aplikovatelné na obce a jejichž výstupy jsou pro obce přínosné. Praktická část je zaměřena na jednoduchou analýzu rozpočtů obce, finanční analýzu a vybrané ukazatele. Závěr práce hodnotí zjištěné skutečnosti a navrhuje možné alternativy pro využití v budoucnu.

Klíčová slova:

Veřejná správa, obec, rozpočet, finanční analýza, povodeň

ABSTRACT

The aim of the bachelor thesis is to get overall view of the village of Troubky in the years 2009–2013 through a financial analysis with an emphasis on the year 2010, when the village was affected by a natural disaster – a flood. Then it will evaluate the impacts of this event on the municipality's management in this year and in the next ones.

The thesis is divided into two parts. The theoretical part is focused on knowledge about public administration and municipalities and on methods of financial analysis, which are applicable to municipalities and whose outputs are beneficial to municipalities. The practical part is focused on simple analysis of municipal budgets, financial analysis and selected indicators. The conclusion of the thesis assesses the facts and suggests possible alternatives for future use.

Keywords:

Public administration, village, budget, financial analysis, flood

Ráda bych na tomto místě poděkovala především Ing. et Ing. Karlovi Kolmanovi za vedení mé bakalářské práce a cenné rady. Zvláštní poděkování pak patří zaměstnancům obecního úřadu v Troubkách a panu starostovi Mgr. Radkovi Brázdovi, za umožnění napsat práci o naší obci.

Děkuji mé rodině a blízkým, že mi byli po celou dobu studia oporou.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VEŘEJNÁ SPRÁVA	12
1.1 USPOŘÁDÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČESKÉ REPUBLICE	12
1.2 ORGANIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.2.1 Státní správa	13
1.2.2 Samospráva	13
1.3 ORGANIZAČNÍ PRINCIPY VEŘEJNÉ SPRÁVY	13
2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	15
2.1 FUNKCE ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	15
2.2 VYŠŠÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA.....	15
3 OBEC	17
3.1 DRUHY OBCÍ.....	17
3.2 PŮSOBNOST OBCE.....	18
3.2.1 Samostatná působnost	18
3.2.2 Přenesená působnost	18
3.3 ORGÁNY OBCE	18
3.3.1 Zastupitelstvo obce.....	18
3.3.2 Rada obce	19
3.3.3 Starosta obce	20
3.3.4 Obecní úřad	20
3.3.5 Výbory.....	20
3.4 SVAZKY OBCÍ	20
3.5 HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	21
4 ROZPOČET	22
4.1 ROZPOČTOVÝ VÝHLED	22
4.2 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	22
4.3 STRUKTURA ROZPOČTU	23
4.3.1 Běžný rozpočet.....	23
4.3.2 Kapitálový rozpočet	23
4.4 MIMOROZPOČTOVÉ FONDY.....	24
5 FINANČNÍ ANALÝZA	25
5.1 FUNKCE FINANČNÍ ANALÝZY.....	25
5.2 ZDROJE DAT PRO FINANČNÍ ANALÝZU	26
5.2.1 Rozvaha.....	26
5.2.2 Výkaz zisku a ztráty	26
5.2.3 Přehled o finančních tocích Cash flow.....	26
5.3 PRŮŘEZOVÉ METODY	27
5.3.1 Horizontální analýza (po řádcích).....	27
5.3.2 Vertikální analýza (po sloupcích)	27

5.4	ELEMENTÁRNÍ METODY	27
5.4.1	Rozdílové ukazatele	27
5.4.2	Poměrové ukazatele	28
6	SPECIFIKA FINANČNÍ ANALÝZY MUNICIPALNÍ FIRMY	32
6.1	AKRUÁLNÍ ÚČETNICTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU	32
6.1.1	Problémové oblasti akruálního účetnictví	32
6.1.2	Přínosy akruálního účetnictví	33
II	PRAKTICKÁ ČÁST	34
7	OBEC TROUBKY	35
7.1	HISTORIE OBCE	35
7.2	STRUKTURA OBCE	36
7.3	ZNAK OBCE	36
7.4	PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ZŘIZOVANÁ OBCÍ	37
8	ANALÝZA PLNĚNÍ ROZPOČTŮ	38
8.1	ANALÝZA PŘÍJMŮ	38
8.1.1	Členění příjmů	39
8.2	ANALÝZA VÝDAJŮ	40
8.2.1	Členění výdajů	41
8.3	ANALÝZA MIMOŘÁDNÝCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ ROKU 2010	42
8.3.1	Srovnání odhadu se skutečností	43
8.3.2	Mimořádné výdaje a příjmy	44
8.3.3	Rozpočet pro rok 2010	45
9	FINANČNÍ ANALÝZA AKTIV, PASIV, NÁKLADŮ A VÝNOSŮ OBCE.....	49
9.1	VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA MAJETKOVÉ STRUKTURY	49
9.2	VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA NÁKLADŮ	52
9.3	VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA VÝNOSŮ	53
10	ANALÝZA VYBRANÝCH UKAZATELŮ	54
10.1	UKAZATEL RENTABILITY	54
10.2	UKAZATELE AKTIVITY	54
10.3	UKAZATELE FINANCOVÁNÍ	55
10.4	UKAZATELE LIKVIDITY	55
10.5	UKAZATEL PROVOZNÍHO PŘEBYTKU	56
11	ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ.....	57
	ZÁVĚR	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK.....	65

ÚVOD

Různým přírodním katastrofám lidstvo čelí už od nepaměti. A i přes veškeré snahy o ochranu majetků a životů není zcela v lidských silách, aby tyto nežádoucí projevy přírodních živlů byly zcela vymýceny. V podnebí České republiky jde zejména o hrozbu povodní. Jelikož účinná protipovodňová ochrana v současnosti v mnoha oblastech České republiky neexistuje, je u nás spousta záplavových oblastí, kde ať už v případě rychlého tání sněhu, nebo vytrvalých dešťů, může tento živel zasáhnout.

Tento přírodní jev, ať už přijde rychle a nečekaně, nebo naopak plíživě a zcela podle předpokladů, za sebou vždy zanechá nezanedbatelné škody. A pak už je jen na postižených lidech, firmách i územně samosprávních celcích, které živel postihl, aby se s jeho následky zvládli vypořádat.

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma dopadu této živelné katastrofy na hospodaření obce Troubky. Obec Troubky je svými zkušenostmi s přírodní pohromou – povodněmi už proslulá. V novodobé historii tato katastrofa zasáhla přímo obec dvakrát. V červenci 1997 zde měla za následek nejen ohromné ekonomické škody, ale také ztrátu 9 životů. Ve své práci se budu zabývat rokem 2010, kdy v květnu došlo k dalšímu vylití řeky a následnému zaplavení obce.

Práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou část a část praktickou. V teoretické části je přiblížena problematika veřejné správy, tvorba rozpočtů a další teoretické poznatky o metodě finanční analýzy.

V úvodu praktické části je popsána obec Troubky. Poté následuje analýza rozpočtů a finanční analýza obce v letech 2009 až 2013. Zvlášť je pak vyčleněna analýza příjmů a výdajů v roce 2010, jelikož tento rok je pro práci stěžejní.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vliv povodně v roce 2010 na hospodaření obce Troubky a na základě výstupů z praktické části navrhnout pro obec možná doporučení.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je pomocí finanční analýzy získat informace o vlivu přírodní katastrofy na hospodaření municipální jednotky – obce, zhodnotit vývoj ukazatelů v čase a navrhnout doporučení do budoucna.

Pro teoretickou část byla prostudována odborná literatura týkající se 2 hlavních okruhů. Jednak jde o charakteristiku prostředí, kterého se práce týká – popis municipálních jednotek a jejich specifika. Druhou částí bude přiblížena teorie finanční analýzy, její funkce a podstata.

Praktická část začíná popisem obce Troubky. V této části práce je hlavní použitou metodou analýza hospodaření obce. Jedná se zejména o analýzu plnění rozpočtů obce, výpočet vybraných vhodných ukazatelů a horizontální a vertikální rozbor položek rozvahy a výkazu zisku a ztrát.

Zvláštní kapitola je pak věnována roku 2010, který je pro práci stěžejní. Při analýze tohoto roku je použita zejména analýza plnění rozpočtů, při které jsou detailněji popsány položky příjmů a výdajů.

Závěrem práce je syntézou získaných informací zhodnotit vývoj ukazatelů v čase a na základě tohoto zhodnocení navrhnout možná doporučení do budoucna.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VEŘEJNÁ SPRÁVA

Pojem veřejná správa má 2 významy. Jde o určitý druh činností (materiální pojetí), nebo o organizační jednotku (formální pojetí). Tato vymezení správy se zcela nekryjí. V materiálním pojetí jde o druh činnosti, v pojetí formální je rozhodujícím kritériem povaha organizace a úkoly, které má plnit (Hendrych, 2014, str. 14-15).

Organizaci veřejné správy u nás upravuje Ústava České republiky. Je to systém subjektů veřejného sektoru, který zahrnuje instituce s centrální působností, tj. instituce státní správy a instituce s územní působností, tj. samosprávné jednotky (Nahodil, 2014, str. 38). Tyto subsystemy se navzájem prolínají a doplňují (Horzinková a Novotný, 2013, str. 16).

Veřejná správa především vytváří podmínky a záruky pro vznik a rozvoj organizací jak soukromého, tak i občanského sektoru (Khendriche Trhlínová, 2014, str. 65). Veřejné finance pak lze chápat jako podsystém veřejného sektoru a nástroj k realizaci veřejného zájmu (Vodáková, 2012, str. 13).

1.1 Uspořádání veřejné správy v České republice

Na počátku formování veřejné správy u nás po roce 1989 byly ze strany obyvatelstva Moravy a Slezska snahy o zemské (spolkové) uspořádání veřejné správy. I přes ohromnou podporu moravských a slezských voličů se Hnutí za samosprávnou demokracii - Společnost pro Moravu a Slezsko (HSD – SMS), nepodařilo myšlenku prosadit (Kupka, 2016, str. 8). Veřejná správa je tak u nás organizována tzv. smíšeným modelem, to znamená, že jednotlivé kraje jsou uměle vytvořeny tak, aby byly navzájem srovnatelné (Kupka, 2016, str. 12).

Česká republika je unitární decentralizovaný stát, který je Ústavou definován jako stát typu parlamentní demokracie s omezenou pravomocí prezidenta republiky a s odpovědností vlády vůči zákonodárnému orgánu (Halásková, 2012, str. 48).

1.2 Organizace veřejné správy

Veřejná správa se obvykle dle povahy nositele moci dělí na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu. Nositeli ostatní veřejné správy jsou často nezávislé instituce, například centrální banka, ústavy poskytující veřejné služby apod. (Pomahač, 2013, str. 55).

1.2.1 Státní správa

Jedná se o uskutečňování veřejné správy státem, a to buď přímo, nebo zprostředkovaně územní samosprávou. Státní správa provádí a zabezpečuje výkonnou moc (Nahodil, 2014, str. 40). Funkční stránku státní správy zabezpečuje celá hierarchicky vybudovaná soustava příslušných státních orgánů. Přímými vykonavateli státní správy jsou:

- Prezident České republiky;
- Vláda;
- ministerstva.

Na nepřímé vykonavatele státní správy byl ze zákona delegován rozsah státní správy. Jsou to zejména:

- obecní úřady;
- krajské úřady;
- komise rad obcí (Nahodil, 2014, str. 40–41).

1.2.2 Samospráva

Samospráva představuje veřejnou správu, která je uskutečňována veřejnoprávními subjekty nestátního charakteru. Veřejnou správu mohou vykonávat jak územní samospráva, tak i subjekty zájmové samosprávy. Mezi ně patří například advokátní nebo lékařská komora a veřejné vysoké školy (Nahodil, 2014, str. 40).

1.3 Organizační principy veřejné správy

Velký význam mají pro veřejnou správu organizační principy. Jsou to doporučení, které jsou založeny na ověřených a úspěšných postupech jak ve veřejné správě, tak i v soukromé. Neplatí obecně, jsou uplatitelné v konkrétních podmínkách (Hendrych, 2014, str. 116). Ve veřejné správě se nejvíce používá členění principů na:

Centralizace a decentralizace – míra centralizace a decentralizace v rámci místních a vládních organizačních jednotek je klíčovým prvkem vlády (Gruber, c2011, str. 12). Centralizace znamená, že je veškerá moc soustředěna u nejvyšších orgánů státu a je řízena ústředně. Naopak decentralizací rozumíme přenechání části výkonu státní správy samostatným subjektům (Horzinková a Novotný, 2013, str. 25).

Koncentrace a dekoncentrace – princip se projevuje jako horizontální, nebo vertikální slučování, či rozdělování správních úřadů v rámci jednoho organizačního systému veřejné správy. (Hendrych, 2014, str. 120).

Kolegiální a monokratický princip – rozdíl mezi těmito principy spočívá v povaze orgánu, který činí dané rozhodnutí. (Hendrych, 2014, str. 120). Kolegiální (sborový) orgán je tvořen více členy, kteří rozhodují v zásadních otázkách společně. V monokratickém principu je správní orgán zastupován jedinou fyzickou osobou (Horzinková a Novotný, 2013, str. 26).

Volební a jmenovací princip – volební princip znamená, že o ustanovení do určité funkce rozhoduje více osob, a to tím způsobem, že projev vůle každého se počítá a výsledkem je vůle většiny (Hendrych, 2014, str. 122). Jmenovací princip se většinou uplatňuje při povolání do funkce ve státní správě. Jmenování provádí nadřízený správní úřad, vláda nebo hlava státu. (Horzinková a Novotný, 2013, str. 28).

2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

Historicky se územní samospráva vyvíjela zejména na základě geografické polohy, ale podstatný vliv měly i demografické, jazykové nebo kulturní důvody. Takto se přirozenou cestou vytvářely regiony a oblasti, které poté byly většinou základem pro utváření regionů, a to jako vyšších stupňů územní samosprávy (Peková, 2011, str. 18). Územní samospráva je reprezentována volenými orgány a je reprezentantem svých občanů (Peková, 2011, str. 23).

Pro územní samosprávu je typické, že každý stupeň představuje:

- geograficky ohraničené území;
- vlastní občany;
- vlastní působnost ve veřejných záležitostech, týkajících se občanů (Peková, 2011, str. 20).

2.1 Funkce územní samosprávy

Základními funkcemi územní samosprávy jsou činnosti:

Politická – samospráva reprezentuje pluralitní demokratický systém v dané municipální jednotce.

Ekonomická – územní samospráva zabezpečuje pro své občany řadu veřejných statků nebo služeb, vytváří podmínky pro sociálně-ekonomický rozvoj.

Sociální – rozvíjí kulturní a sociální kontakty. Usiluje o sociální soudržnost různých skupin obyvatelstva na svém území.

Územně technická – snaží se o optimální využití svého území k různým aktivitám společnosti občanů i firem, pro dlouhodobě udržitelný sociálně-ekonomický rozvoj svého území (Peková, 2011, str. 22).

2.2 Vyšší územní samospráva

Vznikla převážně uměle – z vůle státu přijetím právní normy. Je to mezistupeň mezi ústřední vládou a obcí, který zastupuje a hájí společné zájmy obyvatel všech obcí a měst v rámci hranic svého regionu a zároveň spravuje tu část veřejných záležitostí, které nejsou zákony z výkonu regionálních orgánů vyloučeny (Peková, 2011, str. 19). Česká republika je takto v současnosti rozdělena na 14 krajů, jedním z nich je samostatně stojící Hlavní město Praha.

Občanem kraje je občan České republiky, který je přihlášen k trvalému bydlišti v obci kraje. Občanem kraje je také osoba, která vlastní nemovitost v katastrálním území kraje, má zde hlášené trvalé bydliště, ale není občanem České republiky (Káňa, 2014, str. 60).

3 OBEC

Obec je základním samosprávním celkem, který je vymezen hranicí území obce (Nahodil, 2014, str. 24). Každá část území České republiky je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Toto území společně tvoří obyvatelstvo, které užívá vymezené katastrální území a které má také právo na samosprávu zakotvenou v ústavě. Občanem obce může být fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a zároveň je v obci hlášena k trvalému pobytu. Občanství obce vzniká nejdříve narozením a zaniká smrtí (Horzinková a Novotný, 2013, str. 132). Občané se na řízení obce mohou podílet nepřímo prostřednictvím volených zástupců, anebo přímo, například dobrovolnou prací, účastí na veřejných schůzích obce. K důležitým otázkám týkajících se zejména rozvoje obce se občané mohou vyjadřovat v místním referendu (Peková, 2011, str. 341). Od obce je očekáváno zejména vytvoření vhodných podmínek pro život občanů (Nahodil, 2014, str. 30).

Obec je veřejnoprávní korporace, která spravuje svůj vlastní majetek. Obec se svým majetkem musí hospodařit účelně a hospodárně a má povinnost pro toto stanovit kritéria. Musí stanovit jasné cíle, protože bez nich nelze posoudit účelnost hospodaření (Pavlík, 2014, str. 21).

Pro obce je rozhodujícím zajištění vlastní samosprávy, tzv. samostatné působnosti. Obce vykonávají za stát i další úkoly v rámci plnění přenesené působnosti neboli výkonu státní správy (Peková, 2011, str. 341). K plnění svých úkolů může obec zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce (Nahodil, 2014, str. 27).

3.1 Druhy obcí

Základní územní samosprávné celky se rozlišují na:

Obec – základní typ územní samosprávy.

Městys – historický typ obcí, který v minulosti měl městský charakter.

Město – obec, která má nejméně 3000 obyvatel, zástavba středu města by měla svou architekturou odpovídat soustředěné městské zástavbě s náměstím.

Statutární města – jsou vyjmenována v zákoně, mohou se členit na městské obvody. Každý obvod má vlastní orgány samosprávy (Horzinková a Novotný, 2013, str. 132–135). Většina statutárních měst je zároveň sídlem krajských úřadů (Peková, 2011, str. 342).

Hlavní město Praha členěné na městské části (Peková, 2011, str. 342).

3.2 Působnost obce

Každé obci náleží působit jak v samostatné, tak i v přenesené působnosti.

3.2.1 Samostatná působnost

V záležitostech samostatné působnosti má obec zákonem jasně upravené pravomoci. Obec má právo na samosprávu a na samostatné rozhodování v oblastech územní samosprávy. Veřejnou správu a samosprávu obec vykonává prostřednictvím zastupitelstva obce (Peková, 2011, str. 346).

3.2.2 Přenesená působnost

Vykonávají ji výkonné orgány obcí a jsou kontrolovány orgány státní správy a krajskými úřady. Státní správa je v přenesené působnosti vykonávána obecním úřadem v rozsahu vymezeném zákonem o obcích. Jde zejména o vedení evidence obyvatel, vydávání stavebních povolení nebo vydávání občanských průkazů (Peková, 2011, str. 346–347). Vykonávali obec státní správu, pak je území obce správním obvodem (Nahodil, 2014, str. 27).

3.3 Orgány obce

Orgány obcí jsou zákonem stanoveny:

Název	Nejvyšší orgán	Výkonný orgán Úřad		Statutární orgán
Obec	Zastupitelstvo obce	Rada obce	Obecní úřad	Starosta
Městys	Zastupitelstvo městyse	Rada městyse	Úřad městyse	Starosta
Město	Zastupitelstvo města	Rada města	Městský úřad	Starosta
Statutární město	Zastupitelstvo města	Rada města	Magistrát	Primátor

Tabulka 1 Označení orgánů obce podle typu

Zdroj: (Horzinková a Novotný, 2013, str. 160)

3.3.1 Zastupitelstvo obce

Zvolení zastupitelé musí být dobrými partnery a komunikátory pro veřejnost, aby splnili své poslání (Pavlík, 2014, str. 69). Při stanovení počtu zastupitelů obce se přihlíží zejména k počtu obyvatel a k velikosti územního obvodu, rozhodujícím je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby do zastupitelstva. Členové zastupitelstva skládají slib před zastupitelstvem obce, a ten potvrdí svým podpisem. Odměny členům zastupitelstva, kteří jsou pro svou funkci dlouhodobě uvolněni, se vyplácí z rozpočtových prostředků obce. Neuvolněným členům zastupitelstva poskytne zaměstnavatel pro výkon funkce pracovní

volno s náhradou mzdy, kterou zaměstnavateli uhradí obec. Zastupitelstvo se schází ve veřejném zasedání dle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce. K platnému usnesení zastupitelstva obce je třeba nadpoloviční většiny hlasů všech členů zastupitelstva (Česko, 2000).

Pravomoci zastupitelstva obce

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Jsou to zejména:

- schvalování rozpočtu obce;
- zřízení a zrušení příspěvkových organizací obce nebo jejich organizačních složek;
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce;
- volba starosty, místostarosty a dalších členů rady obce z řad zastupitelů;
- zřízení a zrušení obecní policie (Česko, 2000).

3.3.2 Rada obce

Členy rady obce jsou starosta, místostarosta a další členové, kteří jsou zvoleni ze zastupitelstva obce. Rada obce má vždy lichý počet členů, a to 5–11. Rada se nevolí v obcích, které mají méně než 15 zastupitelů, zde její funkci zastupuje starosta. V tomto případě jsou ale některé pravomoci rady obce přeneseny na zastupitelstvo. Rada obce se schází dle potřeby a její schůze jsou neveřejné (Česko, 2000). V samostatné působnosti podléhá rada obce zastupitelstvu (Peková, 2011, str. 354).

Pravomoci rady obce

Radě obce je vyhrazeno například:

- zabezpečovat hospodaření obce dle schváleného rozpočtu;
- vydávat nařízení obce;
- řešit připomínky a podněty jí předložené členy zastupitelstva obce;
- stanovit celkový počet zaměstnanců obce;
- rozhodovat o uzavírání nájemních smluv s obcí;
- stanovit pravidla pro petice a stížnosti (Česko, 2000).

3.3.3 Starosta obce

Starosta zastupuje obec navenek. Úkony, pro které je třeba schválení zastupitelstva obce nebo rady obce může starosta provést pouze po předchozím schválení, jinak jsou neplatné. Tyto úkony není možné schválit až dodatečně (Horzinková a Novotný, 2013, str. 174–175).

Pravomoci starosty obce

Starosta obce:

- odpovídá za včasné přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok;
- plní úkoly zaměstnavatele dle zvláštních právních předpisů;
- svolává a řídí jednání zastupitelstva obce a rady obce;
- odpovídá za informování veřejnosti ve věcech hospodaření obce (Česko, 2000);
- je předsedou povodňové komise (Horzinková a Novotný, 2013, str. 176).

3.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu a další zaměstnanci obce, kteří jsou do obecního úřadu zařazeni. V čele stojí starosta. Obecní úřad plní v samostatné působnosti úkoly svěřené radou obce, nebo zastupitelstvem. V přenesené působnosti pak vykonává státní správu (Horzinková a Novotný, 2013, str. 180).

3.3.5 Výbory

Výbory jsou kontrolními orgány zastupitelstva obce. Počet výborů zcela závisí na rozhodnutí obce, vždy ale musí být zřízen finanční výbor, který kontroluje hospodaření obce a kontrolní výbor, který kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce (Peková, 2011, str. 357).

3.4 Svazky obcí

Tato dobrovolná sdružení obcí a měst jsou alternativou proti násilnému slučování obcí, které je podporováno státem. Jsou vytvářeny za účelem ochrany, nebo prosazování společných zájmů. Jejich slabou stránkou je ale závislost jejich aktivit na politických reprezentantech ve vedení jednotlivých místních samospráv (Khendriche Trhlínová, 2014, str. 159). Tyto svazky jsou zakládány písemnou zakladatelskou smlouvou zúčastněnými obcemi vždy ke konkrétnímu účelu. Obec může být jednou ze zakládajících obcí, nebo vstoupit do již

existujícího svazku obcí a může být členem více svazků zároveň (Peková, 2011, str. 359–361).

Svazky obcí hospodaří zejména s majetkem, který vložily do svazku obcí jeho členské obce. Tento majetek však zůstává ve vlastnictví obce (Otrusinová a Kubíčková, 2011, str. 18).

Předmětem činnosti mohou být například:

- výpomoc v oblasti školství, sociální péče, kultury, ochrany životního prostředí;
- správa veřejné zeleně a veřejného osvětlení;
- rozšiřování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy;
- správa majetků obcí – místních komunikací, lesů, sportovních nebo kulturních zařízení aj. (Česko, 2000).

3.5 Hospodaření obcí

Existují 3 hlavní zásady finančního řízení v nevýdělečné sféře:

- hospodárnost;
- účelnost;
- efektivita.

Při posuzování všech těchto hledisek je třeba postupovat vždy komplexně. V této koncepci jsou následně poskytovány vstupy na základě cílů, které jsou pak transformovány do výstupů (Otrusinová a Kubíčková, 2011, str. 8). Nástrojem zabezpečení a financování obecní politiky je rozpočet a celý rozpočtový proces (Provazníková, 2015, str. 51).

4 ROZPOČET

V České republice existuje dvoustupňová rozpočtová soustava, která je tvořena na centrální úrovni rozpočtem vlády, na nižší úrovni ji tvoří rozpočty krajů, obcí a regionálních rad regionů (Vodáková, 2012, str. 12).

Roční rozpočet je základním nástrojem finančního hospodaření územních samosprávných celků. Rozpočet je finančním plánem, dle kterého se řídí financování činnosti obce po dobu jednoho roku (Otrusínová a Kubičková, 2011, str. 13). Jde o peněžní fond, který funguje primárně na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti, zároveň jde o nástroj obecní politiky, slouží ke splnění volebních programů obce. Rozpočet ale představuje především příjmy a výdaje obce (Nahodil, 2014, str. 25).

Rozpočet může být po schválení změněn z důvodu organizačních změn, anebo kvůli změnám právních předpisů, které ovlivňují výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (Otrusínová a Kubičková, 2011, str. 15).

4.1 Rozpočtový výhled

Slouží pro střednědobé finanční plánování a je pomocným nástrojem územního samosprávného celku. Sestavuje se na 2–5 následujících let po roce, na který byl sestaven rozpočet. Obsahuje souhrnné údaje o příjmech a výdajích dlouhodobého charakteru (Otrusínová a Kubičková, 2011, str. 13).

4.2 Rozpočtová skladba

Peněžní operace, které probíhají přes rozpočtovou soustavu podléhají povinnému jednotnému třídění. To je stanoveno Ministerstvem financí a nazývá se rozpočtovou skladbou (Vodáková, 2012, str. 12).

Příjmy rozpočtu obce tvoří zejména:

- příjmy z majetku, z výsledku vlastní činnosti;
- výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona;
- výnosy daní nebo podíly na nich;
- dotace z rozpočtu kraje, ze státního rozpočtu.

Výdaje rozpočtu představují například:

- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti;
- výdaje spojené s výkonem státní správy;
- úhrady závazků obce (Otrusinová a Kubíčková, 2011, str. 14).

4.3 Struktura rozpočtu

Rozpočet je zpravidla rozdělený na běžný a kapitálový. Toto oddělení běžných výdajů od výdajů investičních umožňuje pak blíže analyzovat na co konkrétně jsou příjmy vynakládány.

4.3.1 Běžný rozpočet

Je to bilance těch příjmů a výdajů, které se zpravidla každoročně opakují. Běžný rozpočet může být sestaven jako vyrovnaný, nebo deficitní (Provazníková, 2015, str. 60).

Příjmy		Výdaje	
Daňové			
	<i>svěřené daně</i>		<i>všeobecné veřejné služby</i>
	<i>sdílené daně</i>		<i>veřejný pořádek</i>
	<i>místní daně</i>		<i>vzdělání</i>
	<i>správní poplatky</i>		<i>péče o zdraví</i>
Nedaňové			<i>bydlení</i>
	<i>uživatelské poplatky za služby</i>		<i>komunální služby</i>
	<i>příjmy z pronájmu majetku</i>		<i>na podnikání</i>
	<i>příjmy od vlastních neziskových organizací</i>		<i>ostatní běžné výdaje</i>
	<i>zisk z podnikání</i>		<i>placené úroky</i>
	<i>ostatní</i>		<i>běžné dotace jiným rozpočtům</i>
Přijaté transfery			
	<i>běžné dotace ze státního rozpočtu</i>		
	<i>běžné dotace ze státních fondů</i>		
	<i>od územních rozpočtů</i>		
	<i>ostatní běžné příjmy</i>		

Tabulka 2 Schéma běžného rozpočtu

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 61)

4.3.2 Kapitálový rozpočet

Zahrnuje příjmy, které se vztahují na financování investičních potřeb, které zpravidla přesahují období jednoho rozpočtového roku. Tyto příjmy a výdaje jsou většinou jednorázové a neopakovatelné.

Kapitálový rozpočet může být vyrovnaný, deficitní i přebytkový (Provazníková, 2015, str. 61).

Příjmy	Výdaje
<i>z prodeje majetku</i>	<i>na investice</i>
<i>kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy</i>	<i>kapitálové dotace jiným rozpočtům</i>
<i>příjmy z půjček apod.</i>	<i>na nákup obligací, akcií</i>
<i>příjmy z emise vlastních obligací</i>	<i>poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky</i>
<i>přebytek běžného rozpočtu</i>	<i>splátky dříve přijatých půjček</i>
<i>dary na investice apod.</i>	<i>krytí deficitu běžného rozpočtu</i>

Tabulka 3 Schéma kapitálového rozpočtu

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 62)

4.4 Mimorozpočtové fondy

Územní samosprávný celek může zřizovat peněžní fondy, které mohou být vytvářeny zejména z:

- přebytků hospodaření minulých let;
- příjmů v běžném roce, které nejsou určeny k využití v tomto roce;
- převodů prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů (Otrusínová a Kubíčková, 2011, str. 13).

Tyto fondy mohou být zřízeny účelové, tyto jsou přímo vázány na financování určitých potřeb, anebo neúčelové. Výhodou mimorozpočtových fondů je, že prostředky na konci období nepropadají a mohou být převedeny do následujícího roku (Provazníková, 2015, str. 68).

5 FINANČNÍ ANALÝZA

Podstatou finanční analýzy jsou dvě základní funkce: prověření finančního zdraví podniku (ex post analýza) a vytvoření základu pro finanční plán (ex ante analýza) (Růčková, 2015, str. 21). Ekonomické procesy probíhají na třech úrovních: národohospodářská, podniková a úroveň domácností. Základní jednotkou je podnik, který je vždy součástí širšího ekonomického a společenského prostředí. (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 1). Nejčastějším přístupem k finančnímu řízení aktivit subjektu je rozdělení financí na:

Peněžní prostředky – pro krátké časové období.

Kapitál – jako dlouhodobé zdroje financování.

Finanční zdroje – bez bližšího rozlišení dle času, nebo účelu použití (Kalouda, 2016, str. 15).

Finance můžeme obecně definovat jako soustavu peněžních vztahů vznikajících při tvorbě, rozdělování nebo používání peněžních fondů (Hrdý a Krechovská, 2013, str. 13).

Hlavním předpokladem pro výjimečné postavení finančního řízení je stabilita finančního systému. V opačném případě jsou možnosti finančního řízení omezené a namísto toho nastupuje naturální řízení podniku (Kalouda, 2016, str. 16). Finanční analýza udává systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech. Zahrnuje v sobě hodnocení minulosti i přítomnosti a předpovídá budoucí finanční podmínky (Růčková, 2015, str. 9).

5.1 Funkce finanční analýzy

Obecně lze rozlišit několik funkcí, které finanční analýza plní:

Deskripční funkce – doplňuje a zjednodušuje charakteristiky procesů v podniku za minulé období, například míra zhodnocení prostředků vložených vlastníky, produktivita práce.

Valuační funkce – srovnání s jinými podniky, nebo s průměrnými hodnotami za obor.

Explanační funkce – některé ukazatele dokáží zjistit příčinu jevů zobrazených v účetnictví, pomáhají manažerům volit efektivní nástroje.

Predikční funkce – odhad možného vývoje podniku (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 12–13).

5.2 Zdroje dat pro finanční analýzu

Základním zdrojem pro finanční analýzu jsou účetnictví a účetní výkazy. Pro kvalitně vypracovanou finanční analýzu je však třeba využít i další, doplňkové zdroje dat, které jsou zvoleny v závislosti na cíli prováděné analýzy. Zdroje lze rozdělit na:

Účetnictví – hlavním zdrojem je výroční zpráva, která kromě účetních výkazů obsahuje i další údaje, které nelze z výkazů vyčíst.

Ostatní data podnikového informačního systému – vnitřní směrnice, mzdové a navazující předpisy a jiné.

Externí data – statistické údaje, odborný tisk, obchodní rejstřík aj. (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 17).

5.2.1 Rozvaha

Rozvaha je základním účetním výkazem podniku. Obsahuje informace o tom, jaký majetek podnik vlastní (aktiva) a čím je financován (pasiva), přičemž musí platit, že aktiva se rovnají pasivům. Aktiva se člení v závislosti na době jejich upotřebení v podniku, či na jejich likvidnosti (schopnost a rychlost přeměny v peněžní prostředky). Strana pasiv obsahuje zdroje financování (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 23,31).

5.2.2 Výkaz zisku a ztráty

Jde o výkaz obsahující výnosy, náklady a hospodářský výsledek podniku. Výnosy definujeme jako peněžní částky, které podnik získal za určité účetní období, bez ohledu na to, kdy přijal peníze, náklady pak jako peněžní částky účelně vynaložené k získání výnosů. Hospodářský výsledek je pak rozdíl mezi výnosy a náklady a může být kladný (zisk), nebo záporný (ztráta) (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 37).

5.2.3 Přehled o finančních tocích Cash flow

Obsahuje veškeré příjmy a výdaje podniku a vysvětluje, proč k těmto pohybům dochází. Výkaz cash flow bezprostředně souvisí se zajišťováním likvidity podniku (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 47).

5.3 Průřezové metody

Vyjadřují vývoj v čase a strukturu sledovaných veličin (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 83). Tyto dvě metody se vzájemně doplňují a prolínají, proto lze i závěry z nich vzájemně doplňovat (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 83).

5.3.1 Horizontální analýza (po řádcích)

Informuje o vývoji majetkové a finanční struktury podniku, kvantifikuje změny v čase, doporučeno je analyzovat vývoj alespoň za 5 období (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 83). Obvykle je výstupem časový trend ukazatele využitelný zejména pro predikci příštího období (Kalouda, 2016, str. 62).

$$\text{Absolutní změna} = \text{Ukazatel}_t - \text{Ukazatel}_{t-1} \quad (1)$$

$$\text{Procentní změna} = \text{Absolutní změna} * 100 / \text{Ukazatel}_t \quad (2)$$

Kde t znamená sledované období. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 67)

5.3.2 Vertikální analýza (po sloupcích)

Pracuje se strukturou ukazatelů, kde předpokládá, že se tato struktura bude v čase měnit (Kalouda, 2016, str. 62). Posuzuje změny této struktury jako důsledek procesů realizovaných v účetním období (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 83).

5.4 Elementární metody

Tyto metody lze rozdělit na rozdílové a poměrové.

5.4.1 Rozdílové ukazatele

Název vystihuje způsob výpočtu ukazatelů. Jde o ukazatele, které využívají zejména data obsažena v účetních výkazech (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 97). Nejvýznamnějším rozdílovým ukazatelem je čistý pracovní kapitál.

Čistý pracovní kapitál

Jedná se o oběžná aktiva očištěná o krátkodobé závazky, tzn. je to ta část oběžných aktiv, která je financována dlouhodobými zdroji. Je významným ukazatelem platební schopnosti podniku (Hrdý a Krechovská, 2013, str. 210).

$$\text{ČPK} = OA - KZ \quad (3)$$

5.4.2 Poměrové ukazatele

Tyto ukazatele jsou základním metodickým nástrojem finanční analýzy. Dávají do vzájemných poměrů ty ukazatele, které spolu daným způsobem souvisí (Hrdý a Krechovská, 2013, s. 211). Pomocí poměrových ukazatelů lze testovat aspekty finančního zdraví podniku (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 118).

Rentabilita

Ukazuje schopnost podniku přeměnit vložené prostředky na zisk (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 122). V případě neziskové organizace je tvorba zisku často diskutabilní, protože jejím cílem není zisk, ale spíše vyrovnané hospodaření (Otrusínová a Kubíčková, 2011, str. 112).

Nákladová rentabilita

Tento ukazatel poměřuje takzvaný užitný efekt, který plyne ze vstupů (nákladů), které byly vynaloženy na produkci. Vyšší hodnota tohoto ukazatele odráží účinné využití vynaložených prostředků. Nevypovídá ale nic o objemu nákladů, zdali jsou odůvodněné anebo rozpočtované (Otrusínová a Kubíčková, 2011, str. 113).

$$\text{Rentabilita nákladů} = \frac{HV}{\text{Náklady na činnost}} \quad (4)$$

Likvidita

Zkoumá schopnost podniku uhrazovat své závazky (Kubíčková a Jindřichovská, 2016, str. 131). Podnik je platebně schopný, když má ke dni splatnosti závazků více peněžních prostředků (Hrdý a Krechovská, 2013, str. 215). V oblasti municipálních jednotek lze tyto ukazatele vypočítat shodně jako u podnikatelských subjektů a také podobně interpretovat.

Běžná likvidita

Udává, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky, tzn. kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele poskytující krátkodobé financování, pokud by okamžitě přeměnil veškerá svá oběžná aktiva v peněžní prostředky. Doporučená hodnota tohoto ukazatele je 1,5 – 2,5 (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 91–92).

$$BL = \frac{OA}{KZ} \quad (5)$$

Pohotová likvidita

Neobsahuje zásoby, které jsou nejméně likvidní položkou oběžných aktiv. Tento ukazatel by měl nabývat hodnot mezi 1 – 1,5 (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 92).

$$PL = \frac{(OA - zásoby)}{KZ} \quad (6)$$

Okamžitá likvidita

Ukazuje, do jaké míry by byl podnik schopen uspokojit své věřitele pouze při využití finančních prostředků, kterými disponuje. Doporučená hodnota je mezi 0,2 – 0,5. Vysoké hodnoty tohoto ukazatele svědčí o neefektivním využití finančních prostředků (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 92).

$$OL = \frac{FM}{KZ} \quad (7)$$

Aktivita

Používáme ji pro řízení aktiv v podniku, hodnotí efektivnost hospodaření s aktivy podniku. Je nutné zajistit optimální strukturu aktiv (Hrdý a Krechovská, 2013, str. 213). V oblasti municipální sféry je doporučeno sledovat tyto ukazatele aktivity:

Obrat kapitálu

Nebo také rychlost obratu celkového kapitálu popisuje, kolik celkových zdrojů se obrátí v ročních výnosech. Při převrácení hodnoty pak zjistíme, za kolik období by šlo z výnosů obnovit celkový objem prostředků (Otrusinová a Kubičková, 2011, str. 114).

$$\text{Obrat kapitálu} = \text{Výnosy} / \text{Pasiva} \quad (8)$$

Míra vázanosti stálých aktiv ve výnosech

Ukazuje, kolik stálých aktiv se obrátí v ročních výnosech – jak rychle by se stálá aktiva mohla obnovit z dosažených ročních výnosů. (Otrusinová a Kubičková, 2011, str. 114).

$$\text{Míra vázanosti SA ve výnosech} = \text{SA} / \text{Výnosy} \quad (9)$$

Doba obratu pohledávek

Je dobou existence kapitálu ve formě pohledávek. Vyjadřuje zejména dobu od prodeje na obchodní úvěr po splatnost faktur. Čím je tato doba delší, tím je vyšší potřeba úvěru, čímž rostou i náklady na kapitál (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 105).

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Průměrná pohledávka}}{\text{Výnosy}} * 360 \quad (10)$$

Ukazatele financování

Při analýze finanční situace municipálních firem je financování zastoupeno zejména těmito ukazateli:

Finanční samostatnost

Udává, do jaké míry je municipální jednotka financována vlastními zdroji.

$$\text{Finanční samostatnost} = \text{VK} / \text{Pasiva} \quad (11)$$

Věřitelské riziko

V podnikatelské sféře tento ukazatel nazýváme celkovou zadlužeností, posuzuje finanční strukturu podniku z dlouhodobého hlediska (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 85).

$$\text{Věřitelské riziko} = CK/Pasiva \quad (12)$$

Míra zadluženosti

Tento ukazatel je důležitý při žádosti o nový úvěr, posuzuje se zde hlavně jeho vývoj v čase. Signalizuje věřitelům, do jaké míry by mohli přijít o své nároky (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, str. 86).

$$\text{Míra zadluženosti} = CK/VK \quad (13)$$

6 SPECIFIKA FINANČNÍ ANALÝZY MUNICIPALNÍ FIRMY

Účetní systém je nezastupitelný zdroj dat pro řízení všech ekonomických systémů, včetně státu. Vzhledem ke specifikům v řízení municipální firmy musí být tento systém přizpůsoben tak, aby poskytoval státu i jeho ekonomickým subjektům vhodné informace pro rozhodování o přerozdělení veřejných prostředků a jejich kontrole (Vodáková, 2012, str. 19).

Veřejný sektor je založen na základě fungování rozpočtu. Dalším důležitým příjmem je pak vykonávání vedlejších činností, přičemž je využíváno majetku a odbornosti zaměstnanců. Zisk vedlejší činnosti pak musí být použit pro financování činnosti hlavní (Otrusinová a Kubičková, str. 110).

Tyto organizace mají zpravidla neziskový charakter, proto musí být ukazatelé finanční analýzy přizpůsobeny tomuto faktu, a to buď použity pouze u vedlejší činnosti (která je zisková), nebo upraveny. Je žádoucí, aby firma dosahovala buď nulový zisk, nebo kladný, ne však jeho maximální hodnoty. Největší význam má proto účinné řízení nákladů a jejich optimalizace (Otrusinová a Kubičková, 2011, str. 111).

6.1 Akruální účetnictví ve veřejném sektoru

Reformou veřejných financí v oblasti účetnictví přešlo od tradičního peněžního konceptu k modernímu – akruálnímu. Toto bylo v minulosti charakteristické hlavně pro účetnictví podnikatelů. V peněžním systému je příjem chápán zároveň i jako výnos, výdej je nákladem. Prosazením akruálního účetnictví do veřejné správy se její účetnictví více přiblížilo soukromému sektoru (Vodáková, 2012, str. 27). Problémem v tomto případě je, že municipální firma není založena za účelem dosažení zisku. Náklady jsou v průběhu účetního období většinou vykazovány, výnosy však jsou minimální nebo žádné, tím pádem je vykazována ztráta (Vodáková, 2012, str. 28).

6.1.1 Problémové oblasti akruálního účetnictví

Akruální účetnictví ve veřejné správě umožňuje širší využití manažerských technik, které byly původně charakteristické pouze pro tržní sektor. Akruální účetnictví ve veřejné správě má však podstatné problémové oblasti:

Transparentnost dat – z praxe je známo riziko zkreslených vypovídacích schopností dat, např. při využití postupů založených na odhadech (odpisy, rezervy). V oblasti veřejné správy

je navíc obtížné oceňování specifických druhů majetku, zejména jde o kulturní památky, které mohou u některých účetních jednotek představovat podstatnou část jejich aktiv.

Růst výkonnosti – některými autory je poukazováno na vysoké náklady spojené se zavedením akruálního účetnictví, které převyšují užitek z jeho využití.

Schopnost měření nákladů – bude fungovat pouze za předpokladu, že účetní jednotka bude evidovat úplné náklady minulého období a náklady pro příští období bude schopna co nejpřesněji odhadnout. Využití kalkulací může paradoxně vést ke ztížení rozhodování o alokaci zdrojů (Vodáková, 2012, str. 28–29).

Další problémovou oblastí akruálního účetnictví v neziskovém sektoru je tvorba zisku. Neexistuje odpověď na otázky, jakou má zisk u neziskové organizace vypovídací schopnost anebo zda vůbec může nezisková organizace vykazovat zisk (Otrusinová a Kubičková, 2011, str. 11).

6.1.2 Přínosy akruálního účetnictví

Výhodou akruálního účetnictví v porovnání s peněžním je hlavně to, že dokáže zachytit i dlouhodobé důsledky hospodářských operací. Při řízení dlouhodobých aktiv tradičními peněžními účetními systémy nejsou vykazovány odpisy, rezervy ani opravné položky. Tyto položky významným způsobem ovlivňují objem nákladů vykazovaných ve veřejném sektoru (Vodáková, 2012, str. 33).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 OBEC TROUBKY

Obec Troubky leží na cestě spojující města Přerov a Tovačov, 8 km od Přerova a 5 km od Tovačova. Na konci obce (směr od Přerova) vede cesta do 8 km vzdálené Chropyně, která dále pokračuje do Kroměříže. V blízkosti Troubky ze severu a západu obtéká řeka Bečva, která se asi po 2 kilometrech vlévá do Moravy (Brázda, 1998, str. 8).

Troubky jsou se svými 2045 obyvateli (Monitor, 2017) nejlidnatější obcí Přerovska a rozkládají se na nejrozsáhlejším katastru. Katastr patří do Hornomoravského úvalu a jeho podcelku Středomoravská niva, která má ráz roviny se střední nadmořskou výškou 206 metrů. Se svou nejnižší nadmořskou výškou 190 metrů je nejnižší položenou částí přerovského okresu. Povrch samotné obce tvoří rovina, která je nepatrně zvlněná mezi 198 až 203 metry (Brázda, 1998, str. 8).

7.1 Historie obce

Podle pověsti byly Troubky založeny kolonisty z původní osady Člunek, která ležela na ostrůvku obtékaném řekou Bečvou. Jelikož se řeka často rozvodňovala, rozhodli se usídlit výše na břehu. Vedl je svobodný pán Trúbek. Z jeho jména pak vznikl název obce. (Brázda, 1998, str. 7).

První písemná zmínka o obci Troubky pochází z roku 1348. Na konci 14. století se Troubky staly součástí tovačovského panství, kde setrvaly až do revolučních let 1848–1849. Tehdy se zrušením poddanství a roboty stali z obyvatel svobodní občané habsburské říše. (Brázda, 1998, str. 30–65).

Díky své geografické poloze, nadmořské výšce a blízkosti dvou velkých řek – Moravy a Bečvy, jsou Troubky odedávna tímto živlem ohrožovány. Jen během 20. století došlo k rozlití řek hned několikrát.

Troubečtí obyvatelé proti vodě po staletí udržovali valy, které vesnici obklopovaly ze 3 stran, pouze na jih do lesů byl volný průchod. Jejich existence je doložena až do 16. století. Tyto valy se musely pravidelně kontrolovat a opravovat, jinak hrozilo nebezpečí protržení hráze a následné zaplavení obce. Tato protipovodňová ochrana byla však během 20. století postupně zrušena. (Brázda, 1998, str. 228–260). Po tragické povodni z července 1997 byla nejen pro Troubky navržena Povodím Moravy protipovodňová ochrana, která by v případě další této živelné pohromy obce a města v povodí ochránila. Dokumentace, na jejímž základě by bylo uděleno stavební povolení, se ale nedokončila z důvodu majetkoprávních vztahů –

někteří vlastníci odmítli prodat své pozemky (Protipovodňová ochrana obce Troubky, 2010). V roce 2010, když do obce přišla poslední velká voda, se zastupitelstvo obce rozhodlo z části obnovit původní selský val tak, jak obec chránil dříve.

7.2 Struktura obce

Zastupitelstvo obce Troubky má ve volebním období 2014–2018 15 členů. Zastupitelstvo je tvořeno starostou a místostarostou obce, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni a dalšími 13 členy. Rada obce má 5 členů. Zastupitelstvo obce ze zákona zřizuje kontrolní a finanční výbor, od roku 2010 také Výbor pro protipovodňová opatření, který má 7 členů.

Obec Troubky je členem Svazu měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR, Honebního společenství Troubky – Henčlov a Dobrovolného svazku obcí mikroregionu Střední Haná.

7.3 Znak obce

Znak obce je čtvrcený štít. V prvním, zlatém poli je černá zubří hlava což je rodový znak Pernštejnů, ve druhém a třetím poli červená lovecká trubka znázorňující název obce, v poli posledním pak je zobrazena černá radlice, symbol rolnického charakteru obce (Troubky, 2017).

Obrázek 1 Znak obce Troubky

Zdroj: (Troubky, 2017)

7.4 Příspěvková organizace zřizovaná obcí

Obec zřizuje jedinou příspěvkovou organizaci a tou je Základní škola a Mateřská škola Troubky. Tato příspěvková organizace má vymezenou svou hlavní a vedlejší činnost. Hlavním účelem je poskytování výchovy a vzdělávání. Příspěvková organizace vykonává činnost těchto subjektů:

- mateřská škola;
- základní škola;
- školní družina;
- školní jídelna.

Organizace je oprávněna k doplňkové činnosti, která navazuje na hlavní předmět činnosti. Jsou to vzdělávací kurzy, rekreační a zájmové využití volného času pro jiné osoby, stravování cizích strávníků, zajištění činnosti zájmových kroužků a jiné. Tato doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu činnosti organizace, sleduje se odděleně a nesmí být ztrátová, smí být prováděna pouze na základě kalkulovaných cen, minimálně na úrovni plných nákladů a za účelem hospodárného využití kapacit organizace (Troubky, 2017).

8 ANALÝZA PLNĚNÍ ROZPOČTŮ

Zastupitelstvo obce schválilo rozpočtovou skladbu ve sledovaných obdobích přibližně ve stejné výši. Pro rok 2009 zastupitelstvo schválilo obci rozpočet mírně deficitní, následující 3 roky byl schválený rozpočet pro obec přebytkový, až v roce 2013 byl opět rozpočet deficitní, a to o více než 2 miliony korun.

v tis Kč	2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy	23 600	23 063	26 255	25 704	27 541
Výdaje	23 776	21 206	25 222	24 299	29 597
Rozdíl	-176	1 857	1 033	1 405	-2 056

Tabulka 4 Schválený rozpočet obce v letech 2009–2013

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

V následující tabulce je pak uvedeno, jakých příjmů a výdajů obec skutečně dosáhla. V prvních dvou sledovaných letech byly příjmy i výdaje zhruba dvojnásobné. V roce 2009 to bylo způsobeno zejména převodem z rozpočtových účtů, kdy ve schváleném rozpočtu obec počítala s částkou 110 tis. Kč, ve skutečnosti tato položka činila přes 10 mil. Kč. Kapitálové výdaje v tomto roce pak vzrostly více než čtyřnásobně.

v tis Kč	2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy	44 216	56 505	35 798	32 184	31 661
Výdaje	50 432	53 378	34 155	25 928	34 009
Rozdíl	-6 216	3 127	1 643	6 256	-2 348

Tabulka 5 Skutečný rozpočet obce v letech 2009–2013

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

8.1 Analýza příjmů

V následující tabulce jsou uvedeny příjmy obce za sledované období, a to příjmy schválené, po změnách i skutečně přijaté v daném roce. Ve všech letech jsou původně rozpočtované příjmy nižší než příjmy skutečné. To z důvodu opatrnosti zastupitelstva při schvalování rozpočtu. Rozpočet příjmů po změnách se pak již více přibližuje ke skutečnosti, pouze v roce 2009 je téměř o třetinu nižší než skutečnost. Schválené příjmy byly ve všech sledovaných letech téměř vyrovnané. Příjmy po změnách také, s výjimkou roku 2010, kdy obec v květnu zasáhla povodeň. V tomto roce měla obec schválených příjmů po změnách o 60 % více než v ostatních letech.

v tis. Kč	2009	2010	2011	2012	2013
Schválené příjmy	23 600	23 063	26 255	25 704	27 541
Příjmy po změnách	34 911	56 482	35 798	32 184	30 886
Skutečnost	44 216	56 505	35 798	32 184	31 661

Tabulka 6 Příjmy obce v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

8.1.1 Členění příjmů

Hlavní položkou schválených příjmů byly ve všech sledovaných letech příjmy daňové, které tvořily zhruba tři čtvrtiny veškerých příjmů obce. Nedaňové příjmy obce tvořily v roce 2009 necelých 20 % rozpočtovaných příjmů, v následujících letech pak vzrostly o 7 % a v dalších obdobích se drží na stejné výši (jak v procentuálním, tak i v absolutním vyjádření). Plánované dotace po roce 2010 mírně vzrostly s následující klesající tendencí. Kapitálové příjmy pak pro obec znamenají ve sledovaném období pouze příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, z tabulek lze tedy vyčíst, kolik obec předpokládala prodeje svého majetku a kolik ho skutečně prodala.

v tis Kč	2009		2010		2011		2012		2013	
Daňové	18 108	76,7%	16 127	69,9%	17 658	67,3%	16 898	65,7%	20 231	73,5%
Nedaňové	4 601	19,5%	6 387	27,7%	7 157	27,3%	7 423	28,9%	6 842	24,8%
Dotace	354	1,5%	400	1,7%	993	3,8%	708	2,8%	418	1,5%
Kapitálové	538	2,3%	150	0,7%	447	1,7%	676	2,6%	50	0,2%
Celkem	23 600	100,0%	23 064	100,0%	26 255	100,0%	25 705	100,0%	27 541	100,0%

Tabulka 7 Členění schválených příjmů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových příjmech

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

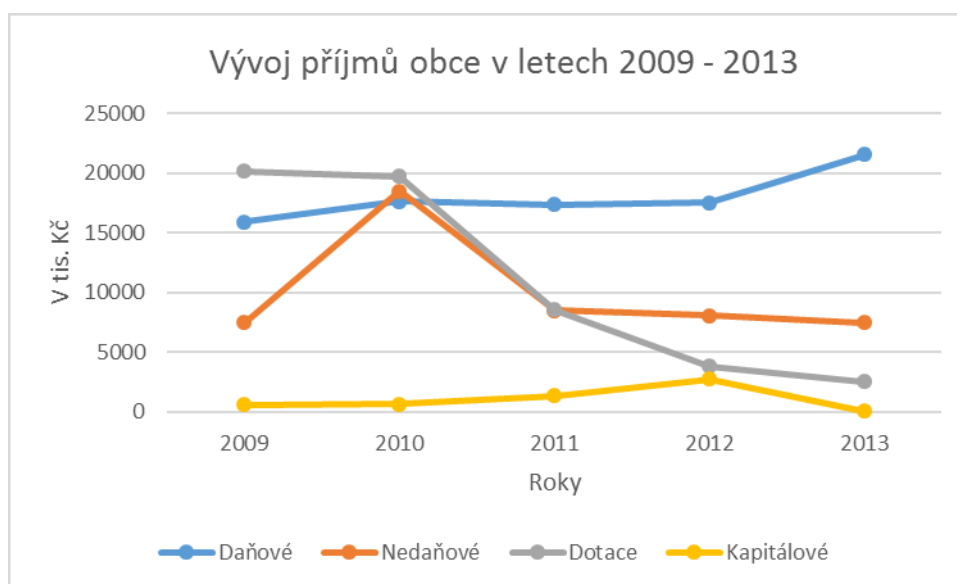
Ve skutečnosti se velikost daňových příjmů obce ve sledovaných letech více neodchýlila od plánovaných, pouze v roce 2009 byly mírně nižší, výrazněji se od předpokladu vychýlily položky daně z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty a poplatky z užívání veřejných prostor. V procentuálním vyjádření však v prvních dvou letech tvořily tyto příjmy jen asi třetinu celkových příjmů. V roce 2009 to bylo způsobeno mimořádnou dotací ze státního rozpočtu, která byla schválena až během roku.

v tis Kč	2009		2010		2011		2012		2013	
Daňové	15 915	36,0%	17 630	31,2%	17 368	48,5%	17 517	54,4%	21 573	68,1%
Nedaňové	7 482	16,9%	18 481	32,7%	8 524	23,8%	8 080	25,1%	7 504	23,7%
Dotace	20 191	45,7%	19 717	34,9%	8 556	23,9%	3 841	11,9%	2 515	7,9%
Kapitálové	627	1,4%	677	1,2%	1 350	3,8%	2 746	8,5%	70	0,2%
Celkem	44 216	100,0%	56 505	100,0%	35 798	100,0%	32 184	100,0%	31 662	100,0%

Tabulka 8 Členění skutečných příjmů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových příjmech

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Do následujícího grafu je zaznamenán vývoj jednotlivých skupin příjmů obce. Je z něj zřejmé, že výše skutečných rozpočtových příjmů obce pro rok 2009 je z velké části ovlivněna mimořádnou dotací, stejně jako rok následující. Následně mají dotace prudce klesající tendenci. Daňové příjmy jsou v jednotlivých letech téměř v konstantní výši (s výjimkou roku 2013, kdy tato položka mírně vzrostla), stejně jako příjmy kapitálové. V položce nedaňových příjmů je pak viditelný patrný růst příjmů pro sledovaný rok 2010.

Obrázek 2 Graf vývoje příjmů obce v letech 2009–2013

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

8.2 Analýza výdajů

Obec vykazovala vyšší skutečné výdaje, než byly schváleny po změnách pouze roku 2009, kdy tento rozdíl činil více než 8 mil. Kč. Jelikož měla obec v tomto roce vyšší příjmy, než předpokládala, mohla přebytek peněz investovat.

v tis. Kč	2009	2010	2011	2012	2013
Schválené výdaje	23 776	21 206	25 222	24 299	29 597
Výdaje po změnách	42 218	55 220	36 691	32 302	36 341
Skutečnost	50 432	53 378	34 155	25 928	34 009

Tabulka 9 Výdaje obce v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

8.2.1 Členění výdajů

Běžné výdaje byly pro obec ve všech sledovaných letech schválené v přibližně stejné výši, v procentním vyjádření na celkových výdajích to ale bylo od 80 do téměř 95 %. Běžné výdaje tvoří v jednotlivých letech zhruba z poloviny neinvestiční nákupy a související výdaje, zejména nákup služeb, pak také nákup vody, paliv a energie. Druhou nejvýznamnější položkou běžných výdajů jsou výdaje na veřejnou správu, zahrnující například platy obecních zaměstnanců nebo odměny členům zastupitelstva. Tyto výdaje jsou každoročně schváleny ve výši zhruba 5 mil. Kč, což je asi čtvrtina běžných výdajů. Kapitálové výdaje jsou schváleny pro každý rok v různé výši, jelikož investice obec plánuje individuálně podle aktuální potřeby anebo v případě, kdy má výrazně více příjmů. Nejméně investic plánovala obec pro rok 2010, kdy chtěla pouze pořídit nové auto. Naopak nejvíce kapitálových výdajů obec schválila pro rok 2013. Hlavní položkou kapitálových výdajů sledovaných období byla obnova pozemních komunikací.

v tis. Kč	2009		2010		2011		2012		2013	
Běžné	20 501	86,2%	20 287	95,7%	21 866	86,7%	21 984	90,5%	23 708	80,1%
Kapitálové	3 275	13,8%	919	4,3%	3 356	13,3%	2 315	9,5%	5 889	19,9%
Celkem	23 776	100,0%	21 206	100,0%	25 222	100,0%	24 299	100,0%	29 597	100,0%

Tabulka 10 Členění schválených výdajů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových výdajích

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Skutečné výdaje byly v prvních dvou letech výrazně vyšší než původně schválené. V roce 2009 byly oproti plánovaným více než ztrojnásobeny výdaje na veřejnou správu. V následujícím roce byly běžné výdaje o asi 5 mil. Kč vyšší, než byly schváleny. Způsobila to položka opravy a udržování, kde byla skutečná cena o tuto částku vyšší, než bylo schváleno. V dalších dvou letech jsou již běžné výdaje obce téměř stejné, jako byly schváleny. Skutečné kapitálové výdaje jsou ve všech sledovaných letech vyšší, než bylo schváleno. Nejvýrazněji v roce 2009, kdy byly celkové kapitálové výdaje oproti plánovaným o více než 10 mil. Kč

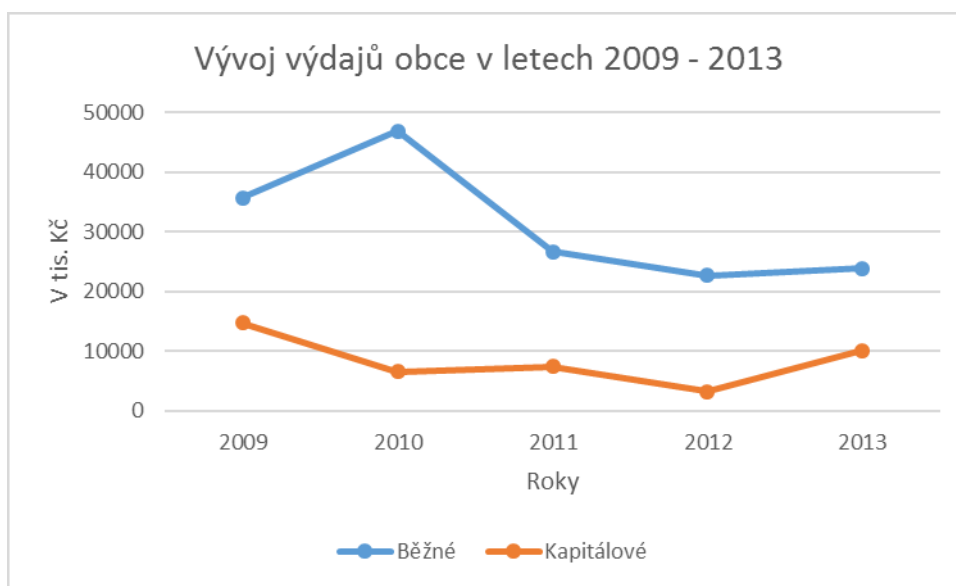
vyšší. Zvýšila se hlavně položka služby pro obyvatelstvo, která zahrnuje ochranu životního prostředí anebo péči o obec. V polovině července 2011 bylo v obci zahájeno zateplení kulturního domu, jehož součástí bylo i pořízení nových hlavních dveří a bezbariérového vstupu do místní knihovny. V roce 2013 v obci proběhla rekonstrukce hřbitova. Vyměnila se dlažba chodníků a pořídilo se nové osvětlení.

v tis. Kč	2009		2010		2011		2012		2013	
Běžné	35 680	70,7%	46 839	87,8%	26 667	78,1%	22 706	87,6%	23 849	70,1%
Kapitálové	14 753	29,3%	6 538	12,2%	7 489	21,9%	3 222	12,4%	10 160	29,9%
Celkem	50 433	100,0%	53 377	100,0%	34 156	100,0%	25 928	100,0%	34 009	100,0%

Tabulka 11 Členění skutečných výdajů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových výdajích

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Z grafu lze vyčíst, že v roce 2009 měla obec nejvyšší kapitálové výdaje ze sledovaného období. Běžné výdaje obce výrazně převyšují výdaje kapitálové a mají spíše klesající tendenci s výjimkou roku 2010, který přinesl výrazné zvýšení běžných výdajů obce.

Obrázek 3 Graf vývoje výdajů obce v letech 2009–2013

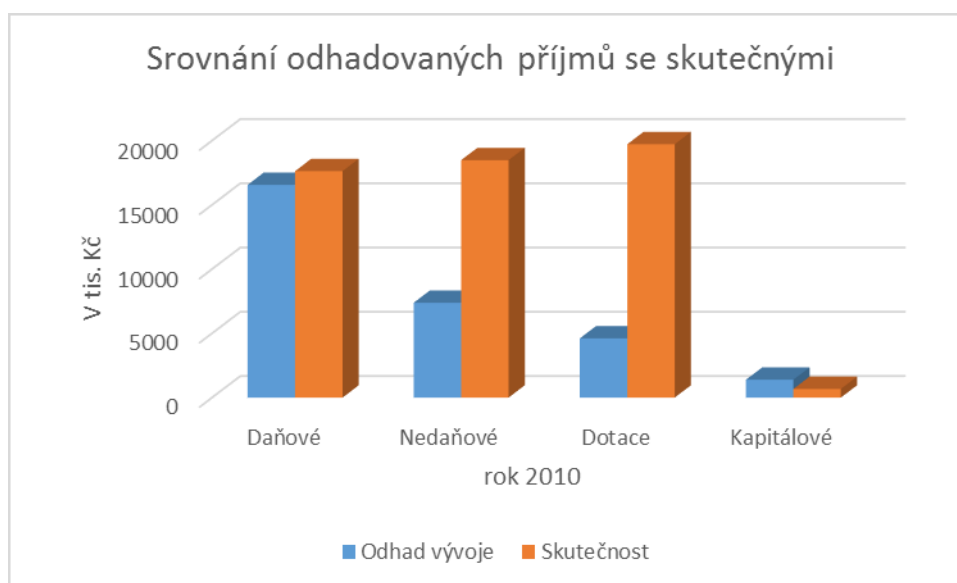
Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

8.3 Analýza mimořádných příjmů a výdajů roku 2010

Tento rok je pro práci nejpodstatnějším ze sledovaných období, jelikož právě tehdy došlo k zaplavení obce, což mělo za následek výrazné vychýlení skutečných rozpočtovaných položek od položek schválených.

8.3.1 Srovnání odhadu se skutečností

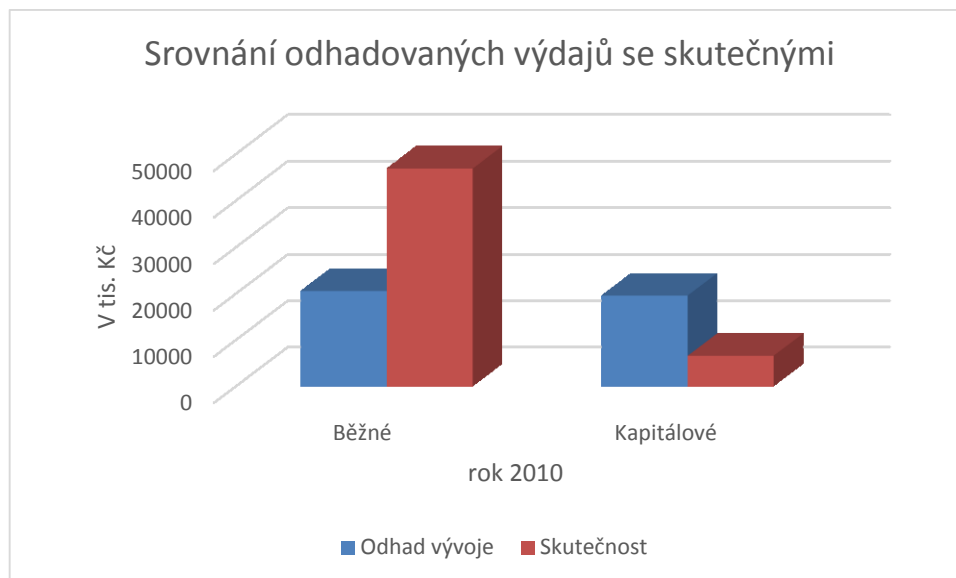
Pro odhad vývoje jsem vycházela z rozpočtů obce v letech 2007 až 2009, za pomoci predikční funkce v MS Excel. V grafu srovnání příjmů vidíme, že daňové příjmy se od odhadu odchýlily minimálně. Nedaňové příjmy, tvořené zejména dary a pojistným plněním byly oproti odhadům o více než 10 mil Kč. vyšší. Nejvýrazněji je pak od odhadovaných příjmů vychýlena položka dotací, která zahrnuje veškeré mimořádné dotace a dary z veřejných rozpočtů.

Obrázek 4 Graf srovnání odhadovaných příjmů se skutečnými

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Vzhledem ke skladbě výdajů z let 2007–2009 jsem pro rok 2010 předpokládala, že položky běžných i kapitálových výdajů se budou na celkových výdajích podílet v téměř stejných částkách. Ve skutečnosti byly běžné výdaje vlivem povodní mnohem větší. Kapitálové výdaje se od predikce také velmi vychýlily – oproti předchozím letům došlo v tomto roce k výraznému poklesu investičních výdajů obce.

Obrázek 5 Graf srovnání odhadovaných výdajů se skutečnými

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

8.3.2 Mimořádné výdaje a příjmy

Povodně v květnu tohoto roku měly v obci za důsledek:

Základní a mateřská škola – v předškolním zařízení bylo třeba provést rozsáhlé opravy, které byly hrazeny jak z pojistného plnění, tak i z finančních darů. Areál ZŠ byl rovněž zasažen v květnu povodní, i zde bylo třeba provést množství oprav, dále muselo být pořízeno nové vybavení do školní jídelny s kuchyní, která se nachází v areálu. Oprava poškozeného vybavení by byla mnohem nákladnější. Tyto opravy byly hrazeny z pojistného, dotací a darů v celkové výši **1 450 000 Kč**.

Kulturní dům – suterénní prostory byly také zasaženy povodní, bylo třeba zprovoznit jednotlivé plynové kotle, osekát a znovu omítnout omítky ve všech suterénních prostorách KD a také prostory nově vybavit nábytkem. Tyto opravy byly plně financovány z pojistného, v celkové výši **328 401 Kč**.

Tělovýchovná činnost – poskytnuta dotace na opravu sportovní haly v celkové výši **1 350 000 Kč**, jejíž součástí byl dar z povodňového účtu.

Protierozní, protilavinová a protipožární ochrana – v rámci této kapitoly byly hrazeny veškeré výdaje spojené s výstavbou „Dočasného navýšení terénu v lokalitě Záválí“ ve výši **1 103 466 Kč**.

Rozhlas a televize – za fungování SMS infokanálu obec vydala z rozpočtu mimořádnou částku ve výši **204 522 Kč**, což bylo způsobeno rozesíláním velkého množství zpráv krizového charakteru.

Požární ochrana – Po povodni bylo třeba opravit velmi poškozené zásahové vozidlo za celkovou cenu **977 573 Kč** (obec získala dotaci 815 600 od Ministerstva vnitra ČR).

Refundace mezd dobrovolných hasičů – vyplacení ušlých mezd pomáhajícím dobrovolným hasičům **47 842 Kč**. Tuto částku obec získala formou dotace ze státního rozpočtu a byla celá vyčerpána.

Úklid veřejného prostranství – bylo třeba odstranit nánosy bahna z veřejných prostranství obce, na to obec vynaložila **297 540 Kč**.

Ostatní záležitosti civilní připravenosti na krizové stavy – tato položka obsahuje ostatní výdaje spojené s povodní, například další opravy nebo rozbor vody **4 297 030 Kč**.

Obyvatelstvu bylo následně přerozděleno celkem **11 222 390 Kč**.

Obec tyto mimořádné výdaje financovala zejména:

Přijatými pojistnými náhradami, které v roce 2010 činily **3 451 530 Kč**, v roce následujícím pak 537 918 Kč.

Neinvestičními přijatými dotacemi, které v souvislosti s květnovou povodní činily celkem v roce 2010 **14 595 676 Kč**.

Přijaté dary a transfery na povodňový účet obce, kde čistý výtěžek činil **6 878 693 Kč**.

8.3.3 Rozpočet pro rok 2010

Příjmy

V důsledku těchto mimořádností se skutečné příjmy v tomto roce více než zdvojnásobily.

v tis. Kč	Schváleno	Po změnách	Skutečnost
Daňové	16 127	17 629	17 630
Nedaňové	6 387	18 459	18 481
Dotace	400	19 717	19 717
Kapitálové	150	677	677
Celkem	23 064	56 482	56 505

Tabulka 12 Příjmy v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Daňové příjmy:

Z tabulky je patrné, že skutečné daňové příjmy se v tomto roce téměř rovnaly příjmům plánovaným. Největší díl daňových příjmů obce tvoří daň z přidané hodnoty. Větší význam získala pro hospodaření obce daň z nemovitostí, která po úpravě zákona podstatně vzrostla.

Nedaňové příjmy:

Rozdíl mezi schváleným rozpočtem a skutečností vznikl v položce ostatní nedaňové příjmy. Obec po povodni získala přes 5 mil. Kč formou darů zejména od fyzických osob, které byly připsány na její povodňový účet. Dalších, téměř 3,5 mil. Kč, tvoří pojistné náhrady za poškozený majetek obce. Položka přijatých nekapitálových příspěvků a náhrad byla oproti plánovaným o 100 % vyšší. Tato položka zahrnuje například příspěvky od pojišťovny, nebo náhrady od fyzických osob za způsobené škody.

v tis. Kč	Schváleno	Po změnách	Skutečnost
Přijaté neinvestiční dary	0	5 004	5 004
Přijaté pojistné náhrady	0	3 452	3 452
Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	125	266	266
Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené	30	49	49
Celkem	155	8 771	8 771

Tabulka 13 Vybrané nedaňové příjmy obce v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Dotace:

Také výše dotací se v tomto roce významně vychýlila. Obec získala investiční transfery od regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava. Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze SR získala obec od Ministerstva pro místní rozvoj. Jelikož mělo ministerstvo ještě nevyužité peněžní prostředky na krytí škod po povodni v roce 2009, vládla rozhodla, že se mohou využít i jako rychlá pomoc při povodních v roce 2010. Neinvestiční přijaté

transfery od obcí představují dary, které obec Troubky přijala od ostatních obcí na svůj povodňový účet.

v tis. Kč	Schváleno	Po změnách	Skutečnost
Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně	0	2 346	2 346
Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu	0	97	97
Neinvestiční přijaté transfery ze SR v rámci souhrnného dotačního vztahu	400	751	751
Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu	0	9 157	9 157
Neinvestiční přijaté transfery od obcí	0	1 622	1 622
Neinvestiční přijaté transfery od krajů	0	5 744	5 744

Tabulka 14 Přijaté transfery obce v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Kapitálové příjmy:

Obec přijala dar na pořízení dlouhodobého majetku od soukromého subjektu ve výši 160 tis. Kč. Jelikož byl tento dar účelový, zařadila jej obec do kapitálových příjmů. Obec také měla ve skutečnosti opět vyšší příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, než původně schválila.

Výdaje

v tis. Kč	Schváleno	Po změnách	Skutečnost
Běžné	20 287	48 553	46 839
Kapitálové	919	6 667	6 538
Celkem	21 206	55 220	53 377

Tabulka 15 Výdaje v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Běžné výdaje:

V běžných výdajích došlo v tomto roce k výrazným změnám téměř ve všech položkách. V rámci neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů došlo k zvýšení nákupu ostatních služeb o 4 mil. Kč, které zahrnují mimo jiné uvedení věci do původního stavu – úklid obce po povodni. O 7 mil. Kč byla vyšší i položka opravy a udržování. Obci dále vznikla položka neinvestiční transfery obyvatelstvu, která zahrnovala dary občanům 3,5 mil. Kč a účelové transfery nepodnikajícím FO ve výši 7,5 mil. Kč. Tuto účelovou dotaci poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj a byla určena pro obnovu základních funkcí domácností – pro pořízení například kotle, podlah nebo elektrospotřebičů. Obec také musela poskytnout finanční prostředky své příspěvkové organizaci – Základní a mateřské škole, které byly v tomto roce o 2,5 mil. Kč vyšší, než bylo původně schváleno.

v tis. Kč	Schváleno	Po změnách	Skutečnos
Neinvestiční nákupy a související výdaje	9 338	21 076	19 686
Neinvestiční půjčené prostředky	1 134	2 220	2 120
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	0	11 234	11 234
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	745	1 627	1 613
Neinv. transfery veřejnoprávním subj. a mezi peněžními fondy téhož subj.	3 558	6 302	6 232
Ostatní neinvestiční výdaje	5	8	5
Platy a podobné a související výdaje	5 507	6 087	5 948

Tabulka 16 Vybrané položky běžných výdajů v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Kapitálové výdaje:

Kapitálové výdaje měla obec ve skutečnosti také mnohem vyšší, než byly na začátku roku schváleny. V rámci investičních nákupů a souvisejících výdajů obci výrazně vzrostla položka pořízení DHM.

v tis. Kč	Schváleno	Po změnách	Skutečnos
Investiční nákupy a související výdaje	919	4 122	3 994
Investiční transfery	0	2 545	2 545

Tabulka 17 Kapitálové výdaje obce v roce 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

9 FINANČNÍ ANALÝZA AKTIV, PASIV, NÁKLADŮ A VÝNOSŮ OBCE

Finanční analýzou obce je přiblížena struktura vybraných položek aktiv, pasiv, nákladů a výnosů na celku.

9.1 Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury

Aktiva obce tvoří převážně dlouhodobý majetek, jelikož se jedná o nepodnikatelský subjekt, obec nic nevyrábí, oběžná aktiva ke své činnosti téměř nepotřebuje. Hlavní podíl na aktivech má v obci dlouhodobý hmotný majetek, a to hlavně pozemky a stavby, které obec vlastní. Obec má Ostatní dlouhodobý finanční majetek, který je ve sledovaném období v konstantní výši.

Obec má meziročně klesající podíl aktiv, bez ohledu na situaci v roce 2010. V roce 2012 obec pořídila nový nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek, který do konce sledovaného období nezařadila. Dlouhodobý hmotný majetek obec nový během sledovaného období výrazně nenakupovala, pouze v roce 2013 hodnota DHM vzrostla oproti roku předchozímu, a to rovnoměrně ve všech položkách.

Dlouhodobé pohledávky obce v roce 2010 vzrostly o 11,5 %. Jde o pohledávky za občany obce Troubky z fondu rozvoje bydlení. Zajímavý je růst krátkodobých pohledávek v roce 2011 o téměř 490 %. Konkrétně se jedná o účet dohadné účty aktivní a je zde zařazena dotace z Operačního programu životní prostředí, o kterou obec zažádala na konci roku 2010.

	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIVA CELKEM	100%	100%	100%	100%	100%
Stálá aktiva	98%	98%	95%	95%	97%
Dlouhodobý nehmotný majetek	0%	0%	0%	1%	1%
Dlouhodobý hmotný majetek	89%	90%	85%	84%	87%
Dlouhodobý finanční majetek	7%	7%	8%	9%	9%
Dlouhodobé pohledávky	1%	1%	1%	1%	1%
Oběžná aktiva	2%	2%	5%	5%	3%
Zásoby	0%	0%	0%	0%	0%
Krátkodobé pohledávky	1%	1%	4%	2%	1%
Krátkodobý finanční majetek	1%	1%	1%	3%	2%

Tabulka 18 Vertikální analýza majetkové struktury

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Změna	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %
AKTIVA CELKEM	-14 892 580	-5%	-40 301 616	-13%	-15 394 432	-6%	276 647	0%
Stálá aktiva	-12 386 978	-4%	-49 282 477	-16%	-15 127 289	-6%	7 370 440	3%
Dlouhodobý nehmotný majetek	-140 691	-16%	-152 284	-20%	1 645 617	277%	-16 383	-1%
Dlouhodobý hmotný majetek	-12 732 079	-4%	-48 423 015	-17%	-15 694 705	-7%	7 884 098	4%
Dlouhodobý finanční majetek	0		0		0		0	
Dlouhodobé pohledávky	485 792	11%	-707 178	-15%	-1 078 201	-27%	-497 276	-17%
Oběžná aktiva	-2 505 603	-33%	8 980 862	176%	-267 143	-2%	-7 093 792	-51%
Zásoby	-49 093	-18%	-81 188	-36%	11 448	8%	-227	0%
Krátkodobé pohledávky	-3 228 724	-66%	8 295 422	490%	-4 659 695	-47%	-3 179 114	-60%
Krátkodobý finanční majetek	772 214	32%	766 627	24%	4 381 105	111%	-3 914 451	-47%

Tabulka 19 Horizontální analýza majetkové struktury

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Oběžná aktiva

Jelikož z předchozích tabulek nevyplývá, jaké má obec složení oběžných aktiv, v následující tabulce uvádím podíl jednotlivých položek oběžných aktiv na položce OA.

Z tabulky je patrné, že zásoby má obec minimální, pouze materiál nutný pro administrativní fungování obce a zboží. Krátkodobých pohledávek evidovala obec na konci roku 2010 nejméně za sledované období, jak v absolutním, tak i v procentuálním vyjádření.

	2009	2010	2011	2012	2013
Oběžná aktiva	100%	100%	100%	100%	100%
Zásoby	4%	4%	1%	1%	2%
Krátkodobé pohledávky	65%	33%	71%	39%	32%
Krátkodobý finanční majetek	32%	62%	28%	60%	66%

Tabulka 20 Podíl jednotlivých položek na oběžných aktivech

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Obec dlouhodobě financuje svou činnost z více než 90 % vlastními zdroji. Nejvyšší podíl má na tom položka Jmění účetní jednotky. Výsledek hospodaření obec tvoří až po roku 2010, kdy obce začaly vést akruální účetnictví. Obec nebyla zřízena za účelem dosahování zisku, proto je sice nízká, ale přesto kladná hodnota hospodářského výsledku pozitivem.

Cizí zdroje tvoří dlouhodobé závazky – z nich zejména dlouhodobé úvěry, které jsou zastoupeny ve všech sledovaných letech s klesající tendencí. Obec dlouhodobými úvěry financuje výstavbu místních komunikací, stavbu čističky odpadních vod (do roku 2011), v roce 2010 zcela splatila úvěr na výstavbu kabelové televize a od roku 2013 novým úvěrem financuje zateplení kulturního domu. Hlavními položkami krátkodobých závazků jsou přijaté zálohy, které v roce 2011 byly ve výši 1 618 tis. Kč oproti ostatním sledovaným obdobím výrazně vyšší, dále pak přijaté zálohy a závazky za zaměstnanci.

Mezi lety 2010 a 2011 výrazně vzrostla položka krátkodobých závazků, konkrétně přijaté zálohy na transfery pro obyvatele, které byly v roce 2010 1,6 mil. Kč, v následujícím roce pak 7,3 mil. Kč.

	2009	2010	2011	2012	2013
PASIVA CELKEM	100%	100%	100%	100%	100%
Vlastní kapitál	96%	96%	93%	95%	96%
Jmění účetní jednotky a upravující položky	94%	94%	90%	92%	92%
Fondy účetní jednotky	2%	2%	2%	2%	2%
Výsledek hospodaření	0%	0%	1%	1%	2%
Cizí zdroje	4%	4%	7%	5%	4%
Rezervy	0%	0%	0%	0%	0%
Dlouhodobé závazky	4%	3%	3%	3%	3%
Krátkodobé závazky	0%	1%	4%	2%	1%

Tabulka 21 Vertikální analýza finanční struktury

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Změna	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %	absolutní	v %
PASIVA CELKEM	- 14 892 580	-5%	- 40 301 616	-13%	- 15 394 432	-6%	276 647	0%
Vlastní kapitál	- 14 418 447	-5%	- 47 017 955	-16%	- 9 750 108	-4%	2 844 933	1%
Jmění účetní jednotky a upravující položky	- 13 967 300	-4%	- 50 722 902	-17%	- 8 842 339	-4%	795 604	0%
Fondy účetní jednotky	595 303	11%	261 009	4%	13 728	0%	- 1 931 009	-30%
Výsledek hospodaření	- 1 046 450		3 443 939	-329%	- 921 497	-38%	3 980 338	270%
Cizí zdroje	- 474 133	-4%	6 716 339	53%	- 5 644 324	-29%	- 2 568 286	-19%
Dlouhodobé závazky	- 2 357 941	-20%	- 858 689	-9%	499 505	6%	- 1 273 892	-14%
Krátkodobé závazky	1 883 808	125%	7 575 028	223%	- 6 143 829	-56%	- 1 294 394	-27%

Tabulka 22 Horizontální analýza finanční struktury

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Jmění účetní jednotky a upravující položky

Položka jmění účetní jednotky a upravující položky je zajímavá z důvodu, že v roce 2010 musela obec přejít na akruální účetnictví, proto v tomto roce vznikla obci položka Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody. Zejména z důvodu přecenění DM, který se do té doby neodepisoval je tímto sníženo jmění účetní jednotky.

	2009	2010	2011	2012	2013
Jmění účetní jednotky a upravující položky	100%	100%	100%	100%	100%
Jmění účetní jednotky	65%	66%	88%	91%	91%
Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	35%	37%	37%	39%	34%
Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	0%	-3%	-25%	-26%	-26%
Jiné oceňovací rozdíly	0%	0%	0%	-4%	0%

Tabulka 23 Podíl jednotlivých položek na jmění účetní jednotky

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

9.2 Vertikální a horizontální analýza nákladů

V letech 2010 a 2011 tvořily relativně vysoký podíl nákladů opravy a udržování, z důvodu uvedení obce do původního stavu. Dary tvořily v roce 2010 18 % celkových nákladů, jsou zde zahrnuty dary občanům Troubek. V roce 2010 bylo čerpáno z fondů (fond rozvoje a bydlení – poskytnuty výhodné půjčky občanům Troubek), v následujících dvou letech pak byl fond tvořen splátkami. Vyšší náklady na nezpochybnitelné nároky na prostředky státních rozpočtů v roce 2010 zahrnují dotace od MMR, které byly následně rozděleny mezi obyvatelstvo. V roce 2013 má obec oproti předchozím letům vysoké finanční náklady, a to z důvodu, že v tomto roce došlo k přecenění majetku obce na reálnou hodnotu.

	2010	2011	2012	2013
Náklady z činnosti	67%	84%	75%	59%
Spotřeba materiálu	3%	4%	4%	4%
Spotřeba energie	3%	6%	2%	2%
Prodané zboží	0%	1%	0%	1%
Opravy a udržování	16%	23%	6%	7%
Ostatní služby	13%	14%	13%	9%
Mzdové náklady	12%	21%	18%	17%
Dary	18%	0%	0%	0%
Tvorba fondů	-2%	1%	3%	0%
Ostatní náklady z činnosti	1%	3%	3%	2%
Finanční náklady	1%	1%	7%	28%
NY na nezpoch. Nár. na prostř. st. Rozp., rozpočtů ÚSC a st. Fondů	32%	14%	15%	12%
Náklady na nezpochybnitelné nároky na prostředky rozpočtu ÚSC	16%	14%	15%	12%
Náklady na ostatní nároky	16%	0%	0%	0%
NÁKLADY CELKEM	100%	100%	100%	100%

Tabulka 24 Vertikální analýza nákladů

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Změna	2010/2011		2011/2012		2012/2013	
	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %
Náklady z činnosti	-12 781 272	-38%	1 001 127	5%	-1 595 107	-7%
Spotřeba materiálu	-414 284	-27%	-76 786	-7%	359 995	35%
Spotřeba energie	87 020	6%	-1 041 265	-69%	349 717	74%
Prodané zboží	5 350	3%	-32 842	-20%	55 910	43%
Opravy a udržování	-2 172 313	-27%	-4 045 707	-70%	795 451	46%
Ostatní služby	-3 025 260	-46%	321 309	9%	-611 701	-16%
Mzdové náklady	-774 219	-13%	19 887	0%	813 768	16%
Dary	-8 802 888	-99%	-5 472	-8%	66 727	105%
Tvorba fondů	1 196 751	-112%	645 668	508%	-772 861	-100%
Ostatní náklady z činnosti	84 072	12%	184 712	24%	-386 592	-40%
Finanční náklady	-67 723	-17%	1 726 077	512%	7 619 005	369%
NY na nezpoch. Nár. na prostř. st. Rozp., rozpočtů ÚSC a st. Fondů	-12 250 342	-78%	869 327	25%	-131 653	-3%
Náklady na nezpochybnitelné nároky na prostředky rozpočtu ÚSC	-4 509 703	-56%	869 327	25%	-131 653	-3%
Náklady na ostatní nároky	-7 740 639	-100%	0		0	
NÁKLADY CELKEM	-25 099 337	-51%	4 286 801	17%	5 438 215	19%

Tabulka 25 Horizontální analýza nákladů

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

9.3 Vertikální a horizontální analýza výnosů

Nejvýznamnější položkou výnosů obce jsou výnosy z daní a poplatků. Ty v roce 2010 tvořily podstatně menší poměrnou část celkových výnosů než v následujících letech, z důvodu, že v tomto roce měla obec další mimořádné výnosy. V absolutním vyjádření mají tyto výnosy téměř konstantní výši. Hlavní položkou výnosů z činnosti jsou pro obec výnosy z pronájmu. Obec pronajímá ČOV za roční nájemné 1 152 tis Kč. Nebytové prostory za 240 tis Kč ročně a dalších, asi 1 500 tis. Kč ročně obec získá pronájmem pozemků a bytů.

	2010	2011	2012	2013
Výnosy z činnosti	28%	25%	28%	13%
Výnosy z prodeje služeb	1%	1%	1%	1%
Výnosy z pronájmu	6%	10%	11%	8%
Výnosy z prodaného zboží	0%	0%	0%	0%
Výnosy ze správních poplatků	0%	0%	0%	0%
Výnosy z místních poplatků	2%	3%	3%	2%
Jiné výnosy z vlastních výkonů	0%	0%	1%	0%
Výnosy z prodeje DHM	0%	3%	7%	0%
Výnosy z prodeje pozemků	1%	3%	0%	0%
Ostatní výnosy z činnosti	18%	3%	1%	1%
Finanční výnosy	0%	3%	1%	0%
Výnosy z daní a poplatků	34%	57%	59%	54%
VY z nezpochyb. Nár. na prostř. st. Roz., rozp. ÚSC a st. F.	38%	16%	13%	33%
Výnosy z nezpoch. Nároků na prostředky st. Rozpočtu	19%	0%	0%	0%
Výnosy z nezpoch. Nároků na prostředky rozpo. ÚSC	14%	16%	13%	33%
VÝNOSY CELKEM	100%	100%	100%	100%

Tabulka 26 Vertikální analýza výnosů

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

Změna	2010/2011		2011/2012		2012/2013	
	v Kč	v %	v Kč	v %	v Kč	v %
Výnosy z činnosti	-6 869 243	-49%	640 114	9%	-2 813 562	-36%
Výnosy z prodeje služeb	37 773	14%	-39 490	-13%	10 968	4%
Výnosy z pronájmu	-158 698	-5%	36 515	1%	159 717	5%
Výnosy z prodaného zboží	6 496	6%	-28 006	-25%	44 720	54%
Výnosy ze správních poplatků	34 835	218%	-4 585	-9%	-12 435	-27%
Výnosy z místních poplatků	10 871	1%	-33 999	-4%	-15 282	-2%
Jiné výnosy z vlastních výkonů	-51 105	-72%	212 670	1084%	-55 084	-24%
Výnosy z prodeje DHM	782 999	669%	1 048 333	116%	-1 895 441	-97%
Výnosy z prodeje pozemků	591 793	152%	-860 005	-88%	-114 790	-95%
Ostatní výnosy z činnosti	-8 080 425	-90%	-544 682	-61%	-72 704	-21%
Finanční výnosy	581 265	327%	-590 481	-78%	-68 354	-41%
Výnosy z daní a poplatků	-316 476	-2%	61 462	0%	4 040 383	25%
VY z nezpochyb. Nár. na prostř. st. Roz., rozp. ÚSC a st. F.	-14 040 345	-75%	-1 023 881	-22%	9 181 584	257%
Výnosy z nezpoch. Nároků na prostředky st. Rozpočtu	-9 214 761	-100%	0		0	
Výnosy z nezpoch. Nároků na prostředky rozpo. ÚSC	-2 499 554	-35%	-1 023 881	-22%	9 181 584	257%
VÝNOSY CELKEM	-20 644 798	-42%	-912 784	-3%	10 340 051	37%
Výsledek hospodaření po zdanění	4 490 389	-429%	-4 365 435	-127%	4 901 835	-532%

Tabulka 27 Horizontální analýza výnosů

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

10 ANALÝZA VYBRANÝCH UKAZATELŮ

V následující kapitole budou popsány vybrané elementární ukazatele finanční analýzy.

10.1 Ukazatel rentability

Pro obec, jako neziskovou organizaci, známé ukazatelé rentability (ziskovosti) nemají žádnou vypovídací hodnotu. Z pohledu municipální firmy je vhodné hodnotit zejména nákladovou rentabilitu:

Rentabilita nákladů vyjadřuje účinnost vynaložených prostředků. V letech 2010 a 2012 hospodařila obec se ztrátou, tudíž i užitný efekt nákladů je záporný. Naopak, v letech 2011 a 2013 obec tvořila zisk, hodnota ukazatele je relativně vysoká, což vypovídá o tom, že obec v těchto letech účinně vynaložila své prostředky. Tato hodnota ovšem nevypovídá nic o objemu nákladů, nebo zdali jsou odůvodněné, či rozpočtované.

	2010	2011	2012	2013
Rentabilita nákladů	-0,03	0,17	-0,04	0,20

Tabulka 28 Rentabilita nákladů

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

10.2 Ukazatele aktivity

Obrat kapitálu udává návratnost zdrojů v ročních výnosech. Cílem obce je tento ukazatel co nejvíce maximalizovat. V roce 2011 tento ukazatel oproti minulému roku poklesl, dále však vykazuje rostoucí tendenci. Z investičního hlediska to znamená kladný výsledek, například v roce 2013 má ukazatel obratu kapitálu hodnotu 0,15, což znamená, že obec generuje 0,15 Kč tržeb na každou investovanou 1 korunu. Při převrácení hodnot ve výpočtu zjistíme, za kolik období by bylo možné z výnosů obnovit celkový objem využívaných prostředků. Pro rok 2013 to je 6,8 let.

Míra vázanosti stálých aktiv ve výnosech pak vyjadřuje, jak rychle se stálá aktiva obnoví z dosažených ročních výnosů. Ze sledovaných období obec nejlépe využívala stálá aktiva v letech 2010 a 2013, kdy by se stálá aktiva obnovila asi za 6 let. V rámci hospodaření municipální firmy jde o výsledek vcelku uspokojivý, jelikož obec není podnikatelský subjekt.

Doba obratu pohledávek udává, za jak dlouho jsou obci uhrazeny pohledávky. Stejně jako u předchozího ukazatele, je hodnota v letech 2010 a 2013 ještě vcelku uspokojivá, ovšem v letech 2011 je tato doba skoro půl roku, v následujícím období pak více než čtvrt roku. Obec by se měla snažit dobu obratu pohledávek snižovat.

Rychlost obratu zásob mezi lety 2010 a 2011 mírně poklesla, dále ale vykazuje rostoucí tendenci, což lze hodnotit pozitivně. Tento ukazatel udává, kolikrát se stav zásob obrátí v ročním objemu nákladů. Vysoké hodnoty tohoto ukazatele ve všech letech jsou způsobeny tím, že obec má velmi nízké zásoby, a to zejména z toho důvodu, že nevykazuje žádnou vedlejší činnost.

	2010	2011	2013	2013
Obrat kapitálu	0,16	0,10	0,11	0,15
Míra vázanosti SA ve výnosech	6,27	9,05	8,81	6,62
Doba obratu pohledávek	12,32	124,61	68,65	20,22
Rychlost obratu zásob	218,81	168,52	183,51	218,40

Tabulka 29 Aktivita

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

10.3 Ukazatele financování

Obec je z více než 90 % finančně samostatná, věřitelské riziko se pohybuje v nízkých hodnotách, proto by pro obec žádost o další úvěr neměla představovat žádný problém.

	2009	2010	2011	2012	2013
Finanční samostatnost	96,04%	96,00%	92,98%	94,73%	95,73%
Věřitelské riziko	3,96%	4,00%	7,02%	5,27%	4,27%
Míra zadluženosti	4,12%	4,16%	7,55%	5,56%	4,47%

Tabulka 30 Financování

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

10.4 Ukazatele likvidity

V obci je ukazatel běžné likvidity v jednotlivých letech velmi nestabilní. V roce 2009 je ve výši dvojnásobku doporučené hodnoty. V následujících letech se drží v mezích doporučené hodnoty, pouze v roce 2012 je mírně vyšší. Pro hodnocení hospodaření neziskové organizace je vhodné tento ukazatel brát pouze jako doplňkový. Pohotová likvidita přesněji

vyjadřuje schopnost obce hradit své závazky. V roce 2009 je hodnota tohoto ukazatele příliš vysoká, vyjadřuje neefektivní využití peněžních prostředků. V následujících letech se ale již hodnota tohoto ukazatele pohybuje v doporučených hodnotách. V letech 2012 a 2013 je pohotovost likvidita obce opět vyšší, nedosahuje ale už hodnot z roku 2009. Okamžitá likvidita v obci dosahuje vždy vyšších hodnot, než je hodnota doporučená, s výjimkou roku 2011. V závislosti na příjmu jednotlivých transferů může tento ukazatel dosahovat v rámci období různých hodnot. Proto nelze toto mírné překročení doporučených hodnot pro tento ukazatel hodnotit jako vyloženě špatné. Ukazatel čistý pracovní kapitál udává, jaká část oběžných aktiv je financována dlouhodobými zdroji – vyjadřuje platební schopnost obce.

	2009	2010	2011	2012	2013
Běžná likvidita	5,04	1,51	1,28	2,86	1,91
Pohotovost likvidita	4,85	1,44	1,27	2,83	1,86
Okamžitá likvidita	1,60	0,94	0,36	1,73	1,25
ČPK	6 106 444	1 717 034	3 122 867	8 999 553	3 200 155

Tabulka 31 Likvidita a čistý pracovní kapitál

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce

10.5 Ukazatel provozního přebytku

Tento ukazatel udává, že je obec Troubky schopna pokrýt běžnými příjmy své běžné výdaje ve všech sledovaných letech, kromě roku 2009, kdy obec vykazovala výrazně deficitní rozpočet.

v tis. Kč	2009	2010	2011	2012	2013
Provozní přebytek	-11656	8989	7781	6732	7743

Tabulka 32 Provozní přebytek

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů

11 ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ

Pro zhodnocení hospodaření obce musíme brát v úvahu, že obec, jakožto municipální jednotka, nemá za základní cíl dosažení zisku. Proto je dosažení kladného výsledku hospodaření pro obec v letech, kdy k tomuto došlo pozitivem, nelze však záporný hospodářský výsledek v letech 2010 a 2012 hodnotit jako ukazatel špatného hospodaření obce.

Obec hospodaří hlavně se získanými prostředky ze státního rozpočtu. Jejím hlavním a stabilním zdrojem příjmů jsou daňové příjmy, které správce daně převádí na účet obce.

Z rozboru rozpočtu pro rok 2010 jasně vyplývá, že hospodaření obce přírodní katastrofa silně zasáhla. Následky květnových povodní nebyly pro obec devastující, a to zejména z důvodu, že průběh těchto povodní byl velmi odlišný od povodní roku 1997, kdy došlo k protržení hráze a voda doslova smetla všechno, co se jí postavilo do cesty. V květnu roku 2010 naopak voda postupovala velmi pomalu, obec byla připravená a podařilo se jí minimalizovat škody. Povodeň hospodaření obce zásadně ovlivnila pouze v roce 2010. Vzhledem k tomu, že obec měla na odstraňování největších škod více než půl roku a dostatek finančních prostředků, podařilo se jí rychle uvést do původního stavu. V následujícím roce pak už byly pouze dokončovány největší opravy.

Obec i vzhledem k tomu, že už má s povodněmi své zkušenosti, se s touto mimořádnou situací dokázala vcelku dobře vypořádat. Z práce vyplývá, že obec v tomto roce dokonce hospodařila s provozním přebytkem. To způsobilo hned několik faktorů: obrovská vlna solidarity, kdy obec získala na základě veřejné sbírky od obcí, krajů a fyzických osob téměř 7 mil. Kč. Dalším pozitivem bylo, že Ministerstvo pro místní rozvoj mělo v té době volné prostředky, které byly určeny právě na krytí povodňových škod. Tyto peníze byly tedy okamžitě zaslány do postižených oblastí. Nezanedbatelnou finanční částku obec získala též v rámci pojistného plnění.

Základním doporučením je zajistit, aby k takovým událostem více nedocházelo. Zajistit dostatečnou protipovodňovou ochranu, díky které by se škodám jak na majetku obce, tak i na majetku občanů předešlo. To ale v mnoha obcích, pro které je voda reálnou hrozbou není zatím zcela možné.

Pro financování protipovodňové ochrany bych obci doporučila vypracovat projekt pro získání evropských dotací v rámci Operačního programu životního prostředí, který má protipovodňovou ochranu ve svých prioritách. Jelikož má obec ve sledovaných letech velmi nízkou

zadluženost, neměl by být problém získat od banky další úvěr k částečnému financování protipovodňové ochrany. Případným dalším diferenciálním financováním by mohlo být uspořádání sbírky mezi občany. Při správné propagaci a informovanosti by obec pro tento účel mohla získat také nezanedbatelnou částku, jelikož se tento živel bytostně dotýká každého z obyvatel obce.

V rámci zvýšení soběstačnosti obce doporučuji zřídit trvalý peněžní fond obce, který může zřídit zastupitelstvo na základě svých pravomocí. Tento fond by byl zřízen pro konkrétní účel – krytí povodňových škod. Tvorba fondu by byla závislá na výši dosaženého hospodářského výsledku obce, čerpal by se pak při odstraňování škod. Pokud by došlo k výstavbě protipovodňového opatření, po níž by se předpokládalo, že už opakování povodní nebude tak časté, pak by tento fond byl rozpuštěn.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo popsat vliv přírodní katastrofy na hospodaření obce. Zhodnotit jaké měla povodeň dopady přímo na hospodaření obce a navrhnout doporučení pro budoucnost. Pro možnost srovnání v čase a pro lepší popsání situace bylo dalším cílem vytvořit finanční analýzu obce v delším časovém období.

Údaje pro teoretickou část jsem čerpala především z knižních zdrojů, doplňkově pak ze zdrojů internetových. Pozorné prostudování těchto zdrojů mi pak bylo při vypracování praktické části práce velmi přínosné.

Pro praktickou část jsem informace získala zejména ze závěrečných účtů obce za sledované období. Důležitým faktem při zpracování finanční analýzy obce pak bylo rozlišit finanční analýzy podniku a municipální sféry. Už z podstaty důvodu založení je zřejmé, že není vhodné aplikovat veškeré ukazatele finanční analýzy i na obec, naopak, pro svá specifika mají municipální jednotky několik svých vlastních ukazatelů.

Závěrem práce pak bylo zhodnocení finanční situace ve sledovaných letech a popsání možných návrhů a opatření aplikovatelné jak pro obec Troubky, tak i pro další obce a jiné municipální jednotky, které se nachází v záplavových oblastech.

Celkové zpracování této bakalářské práce bylo pro mě velkým přínosem. Během vypracování teoretické části jsem se dozvěděla spoustu zajímavých faktů o municipální sféře, v praktické části jsem pak některé poznatky z části teoretické aplikovala do výpočtů a při tomto vypracovávání jsem se dozvěděla spoustu nových informací o naší obci – o Troubkách. Věřím, že výstupy z práce budou pro čtenáře, stejně jako pro mě, zajímavým pohledem na tuto problematiku a přínosem pro osoby, které se tímto tématem zabývají.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ARISweb, 2009. ARISweb [online]. Praha: MFČR [cit. 2017-04-26]. Dostupné z:
<http://www.info.mfcr.cz/aris/>
- BRÁZDA, Radek, ed., 1998. Minulost a přítomnost obce Troubky: 1348-1998. Troubky: Obecní úřad.
- GRUBER, Jonathan, c2011. Public finance and public policy. 3rd ed. New York: Worth Publishers. ISBN 1429219491.
- HALÁSKOVÁ, Martina, 2012. Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie. Ostrava: VŠB-TU. ISBN 9788024828084.
- HENDRYCH, Dušan, 2014. Správní věda: teorie veřejné správy. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788074785610.
- HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ, 2013. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073804596.
- HRDÝ, Milan a Michaela KRECHOVSKÁ, 2013. Podnikové finance v teorii a praxi. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788074780110.
- KALOUDA, František, 2016. Finanční analýza a řízení podniku. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073805913.
- KÁŇA, Pavel, 2014. Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex. ISBN 9788072254071.
- KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana, 2014. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. 1. Praha: Auditorium. ISBN 9788087284445.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER, 2013. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 2., rozš. vyd. Praha: Grada. Prosperita firmy. ISBN 9788024744568.
- KUBÍČKOVÁ, Dana a Irena JINDŘICHOVSKÁ, 2016. Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074005381.
- KUPKA, Jaroslav, 2016. Morava v územně správním členění České republiky. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 9788074182495.

MMR – Na rychlou finanční pomoc zaplaveným oblastem je připraveno 320 milionů korun. [online]. Copyright © 2012 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2010/Na-rychlou-financni-pomoc-zaplavenym-oblastem-je-p>

Monitor, 2013. Monitor [online]. Praha: MFČR [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: www.monitor.statnipokladna.cz

NAHODIL, František, 2014. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073805364.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck. C.H. Beck pro praxi. ISBN 9788074003424.

PAVLÍK, Marek, 2014. Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. 1. vyd. Praha: Grada. Manažer. ISBN 9788024752563.

PEKOVÁ, Jitka, 2011. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788073576141.

POMAHAČ, Richard, 2013. Veřejná správa. V Praze: C.H. Beck. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 9788074004476.

Protipovodňová ochrana obce Troubky – Povodí Moravy. Povodí Moravy [online]. Copyright © 2010 [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://www.pmo.cz/cz/media/tiskove-zpravy/protipovodnova-ochrana-obce-troubky/>

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Finance (Grada). ISBN 9788024756080.

RŮČKOVÁ, Petra, 2015. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. Finanční řízení. ISBN 9788024755342.

SCHELLE, Karel, 2008. Vývoj české veřejné správy. Ostrava: Key Publishing. Právo (Key Publishing). ISBN 9788087071922.

Obec Troubky - Oficiální stránky Obce Troubky. Obec Troubky - Oficiální stránky Obce Troubky [online]. Copyright © [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <http://www.troubky.cz>

VODÁKOVÁ, Jana, 2012. Aktuální účetnictví ve veřejném sektoru. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788073578909.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Závěrečný účet obce, 2009, Troubky

Závěrečný účet obce, 2010, Troubky

Závěrečný účet obce, 2011, Troubky

Závěrečný účet obce, 2012, Troubky

Závěrečný účet obce, 2013, Troubky

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BL	Běžná likvidita
CK	Cizí kapitál (cizí zdroje)
ČPK	Čistý pracovní kapitál
ČOV	Čistírna odpadních vod
FM	Finanční majetek
HL	Hotovostní likvidita
HV	Hospodářský výsledek
KZ	Krátkodobé závazky
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OA	Oběžná aktiva
PL	Pohotová likvidita
SA	Stálá aktiva (dlouhodobý majetek)
VK	Vlastní kapitál (vlastní zdroje)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Znak obce Troubky	36
Obrázek 2 Graf vývoje příjmů obce v letech 2009–2013	40
Obrázek 3 Graf vývoje výdajů obce v letech 2009–2013	42
Obrázek 4 Graf srovnání odhadovaných příjmů se skutečnými	43
Obrázek 5 Graf srovnání odhadovaných výdajů se skutečnými	44

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Označení orgánů obce podle typu.....	18
Tabulka 2 Schéma běžného rozpočtu	23
Tabulka 3 Schéma kapitálového rozpočtu	24
Tabulka 4 Schválený rozpočet obce v letech 2009–2013	38
Tabulka 5 Skutečný rozpočet obce v letech 2009–2013.....	38
Tabulka 6 Příjmy obce v jednotlivých letech	39
Tabulka 7 Členění schválených příjmů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových příjmech.....	39
Tabulka 8 Členění skutečných příjmů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových příjmech.....	40
Tabulka 9 Výdaje obce v jednotlivých letech.....	41
Tabulka 10 Členění schválených výdajů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových výdajích.....	41
Tabulka 11 Členění skutečných výdajů v jednotlivých letech a jejich procentuální podíl na celkových výdajích.....	42
Tabulka 12 Příjmy v roce 2010.....	46
Tabulka 13 Vybrané nedaňové příjmy obce v roce 2010	46
Tabulka 14 Přijaté transfery obce v roce 2010	47
Tabulka 15 Výdaje v roce 2010.....	47
Tabulka 16 Vybrané položky běžných výdajů v roce 2010.....	48
Tabulka 17 Kapitálové výdaje obce v roce 2010.....	48
Tabulka 18 Vertikální analýza majetkové struktury	49
Tabulka 19 Horizontální analýza majetkové struktury.....	50
Tabulka 20 Podíl jednotlivých položek na oběžných aktivech.....	50
Tabulka 21 Vertikální analýza finanční struktury	51
Tabulka 22 Horizontální analýza finanční struktury	51
Tabulka 23 Podíl jednotlivých položek na jmění účetní jednotky.....	51
Tabulka 24 Vertikální analýza nákladů	52
Tabulka 25 Horizontální analýza nákladů	52
Tabulka 26 Vertikální analýza výnosů	53
Tabulka 27 Horizontální analýza výnosů	53
Tabulka 28 Rentabilita nákladů	54

Tabulka 29 Aktivita	55
Tabulka 30 Financování.....	55
Tabulka 31 Likvidita a čistý pracovní kapitál	56
Tabulka 32 Provozní přebytek.....	56